

KAIKKIEN MAIDEN KÖYHÄLISTÖ LIITTYKÄÄ YHTEEN!

... J. Lumivaokko ...

**Teollisen tuotannon
järjestämisestä**

**Työväen diktatuurin
ensi asteilla Suomessa**

Suomalaisten Kommunistien Sarjajulkaisu

N° 78

Hinta 8 rpl.

**Kustantaja: Suomalaisen Kommunistisen Puolueen
Keskuskomitea. - Pietari 1919.**

Lukijalle.

Kesällä ilmestyneessä »Kumous«-lehden n:ssa 45—48 julkaistiin allekirjoittaneen Suomalaisen Kommunistisen Puolueen edustajakokousta varten laatima alustus Teollisen tuotannon järjestämisestä. Aika, joka on kulunut alustuksen kirjoittamisesta ja toverien tekemät ystävälliset huomautukset ovat antaneet aiheen tehdyn työn tarkistukseen. Siitä on sittemmin ollut seurauksena, että alkuperäiseen suunnitelmaan, etenkin siihen osaan, mikä käsittelee teollisuusjärjestöjen rakennetta, olen tehnyt sellaisiakin lisäyksiä ja muutoksia, joilla on oleellista merkitystä.

Jättäessäni tämän ehdotelmani Suomen työväen arvosteltavaksi, teen sen siinä hyvässä uskossa, että siitä aiheutuu mielipiteiden vaihtoa ja siten tulee työväestö kiinnittäneeksi huomiota tähän tärkeään ja proletaarisessa vallankumouksessa niin paljon merkitsevään kysymykseen.

Pietarissa, lokakuulla 1919.

J. L.

Vallankumouksen edellytykset

ovat ilmeiset. Kaikkialla on kumouksellinen tilanne. Kapitalismin tuho on välttämätön; maailman vallankumous on kiertämätön.

Yhtä varmasti kuin kapitalismi kehittyi imperialismiksi, joka johti yleiseen sotaan ja työväen teurastukseen, yhtä varmasti aiheutti sota sellaisen kumouksellisen tilanteen ja työväen kumouksellisen liikehtimisen, mikä ei voi päättyä muuhun kuin kapitalistisen järjestelmän perinpohjaiseen kukistamiseen ja — työväen diktatuuriin.

Me näemme mahtavien imperialistien kiemurtelevan kumouksellisen proletariaatin edessä, milloin ne esiintyvät röyhkeine uhkauksineen, milloin liehakoivan imartelevana, milloin taas suurilla lupauksilla reformien toteuttamiseksi, aina vissien tuotantoajojen yhteiskunnallistuttamiseen asti. Mutta kaikki tuo on kuitenkin vain epätoivoisen, hukkuvan ponnistusta. Se ei tehoa päämäärästään tietoiseen proletariaattiin. Sillä se tietää, että sitä, minkä historiallinen kehitys on halpautuneena tuominnut kuolemaan, ei voida keinotekoisesti elinvoimaiseksi saattaa.

Imperialismi kykeni loistokaudellaan muodostamaan miljoona-armeijat, lahtauttamaan niillä miljoonia työläisiä, mutta se ei kykene enään noita armeijoita hajoittamaan. Siihen se on jo liian heikko. Sillä suurten armeijain ja teollisuuden rauhankan-

nalle palauttaminen ovat jo yksistään aiheuttaneet ja edelleen entistä vaikuttavammin ja nopeammassa tahdissa aiheuttavat seurauksia, joita imperialistien parhaatkaan organisaattorit eivät pysty järjestämään. Se on tehtävä, jonka menestyksellä voi suorittaa ainoastaan vain kumouksellinen työväestö.

Tämän tietäessä tulee jokaisen työläisen ehdottomaksi velvollisuudeksi avoimin katsein seurata kumouksellisen tilanteen kehitystä ja ennen kaikkea *toimia* kumouksen jouduttamiseksi. Käytännöllinen toiminta on nim. kumouksessa paljon suurempiarvoinen kuin paraskaan ohjelma. Mutta silti ei ole suinkaan kumousta selventäviä ohjelmia halveksittava, koska nekin voivat osaltaan edistää toimintaa.

Esillä olevan kirjoitelman puitteissa ei ole tarkoitukseni puuttua n.k. kansantalousasiain järjestämiseen yleensä, vaan ainoastaan teollisen tuotannon järjestämiseen ja siihenkin vain työväen diktatuurin ensi asteen merkeissä.

Kapitalistinen suurteollisuus

moninaisine tuotteineen on muuttanut kaikkia arvoja ja suhteita. Se on pakottanut maaseudun köyhälistön jättämään raikkaat maalaisolot ja sulloutumaan ahtaisiin kaupunki- ja teollisuuskeskuksiin, ahertaakseen siellä epäterveellisissä töissä ja -työhuoneissa harvalukuiselle riistäjäluokalle lisäarvoja, rikkautta. Se on synnättänyt ennen tuntemattomia tarpeita ja tottumuksia, riistäjille ylellisen elämän, työläisille sanomattoman määrän puutetta, kurjuutta ja kärsimyksiä. Mutta rinnan kapi-

talistisen suurteollisuuden, sen aiheuttamien puutteiden ja kärsimyksien ohella, on kehittynyt myöskin kumouksellinen proletariaatti, joka tekee ja jonka täytyy tehdä loppu kapitalismista sen kaikissa muodoissa.

Suurteollisuuden kehitys on eri maissa ollut sangen erilainen, riippuen lukuisista tekijöistä, kuten raaka-aineista, kulkuneuvoista, markkinapaikoista j. n. e.

Suomen teollisuudesta saa jonkunlaisen käsityksen kun mainitsee, että v. 1915 (uudempia tilastoja ei ole käytettävissämme) oli työpaikkojen luku 4,982 ja niissä työntekijöitä vähän yli 100 tuhatta. Huomattavimmat teollisuusalat ovat:

	teht.	työntek.
1. Metalliteollisuus	310	21,615
2. Puuteollisuus	662	23,022
3. Kutomateollisuus,	162	16,388
4. Paperiteollisuus	139	12,496
5. Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	2,962	11,919
6. Nahka- ja karvateollisuus	107	3,834
7. Graafillinen teollisuus	154	3,215
	4,496	92,499

Erikseen sietää mainita sellaisesta nuoresta, mutta nopeasti huomattavaksi kohonneesta teollisuudesta kuin jalkineteollisuus. Sen kehitys on ollut varsin huomattava. Kun v. 1910 oli tällä alalla teht. 10 ja niissä työntekijöitä 723, niin oli v. 1915 teht. luku 29 ja työntekijäin luku 2,000.

Suomessa on teollisuus keskittynyt pääasiassa neljään eteläiseen läänin, nim.

työntek.

Uudenmaan l.	26,122
Turun l.	18,123
Hämeen l.	21,135
Viipurin l.	19,017
	84,397

Muiden läänien osalle ei tule yhteensä edes 20,000 työläistä.

Yhtiöt ovat Suomen teollisuudessa täysin hallitsevassa asemassa. Siitä saa käsityksen kun vertaa v. 1915 tilaston mukaan omistussuhteita ja liikkeen kokoa.

yrityksiä työntek.

Yksityiset omistivat	2,856	18,179
osuuskunnat »	437	1,708
yhtiöt »	1,624	77,487
kunnat »	39	755
valtio omisti	30	2,776

Osakeyhtiöt omistavat verrattomasti suurimman osan teollisuudesta. Yleensä ovat osakeyhtiöitten laitokset suuria yksityisten tehtaisiin verraten. Kun yksityisten omistamissa yrityksissä kutakin liikettä kohden oli vain 6, työntekijää, oli niitä osakeyhtiöitten tehtaissa 47,.

Tehtaita, joiden kukin valmistusarvo nousi miljoonaan mk:aan ja siitä yli, oli mainitun vuoden tilaston mukaan 166; sellaisia tehtaita, joiden kunkin valmistusarvo nousi ½—1 milj. mk:aan, oli 151. Molemmissa näissä tehdasryhmissä työskenteli yhteensä 62,230 työntekijää.

Nämä tilastotiedot ilmaisevat sen tosiasian, että Suomen 4,982 teollisuusyrityksestä on vain 317 sellaista liikettä, joiden tuotanto on kohonnut puoleen miljoonaan tai siitä yli. Ja näissä 317 liikkeessä työskentelee lähes kaksi kolmasosaa koko maan teollisuustyöväestöstä.

Pääasiassa tämän suuruisen ja niin keskitetyn teollisuuden kuin edellä olevista numeroista selviää, ehti kapitalismi, v:een 1916 mennessä Suomeen synnyttämään ja kehittämään. Rinnan teollisuuden kehityksen kanssa kehittyi myöskin kumouksellinen työväenluokka, joka katsoo, tai oikeammin tuntee, että kapitalismi on jo ehtinyt kylliksi tekemään tuhoaan, joten se on tehtävä vaarattomaksi, tuhoamalla se perustuksiaan myöten. Ja Suomessakin on vain lyhyen ajan kysymys, kun aletaan kapitalismin rannoille rakentamaan sosialistista yhteiskuntaa.

Sosialistista yhteiskuntaa

luotaessa tulee teollinen tuotanto järjestettäväksi aivan toisille perusteille kuin mikä oli kapitalismille ominaista. Kapitalistit kehittivät teollisuutta vain kapitalistien ja kapitalistiluokan etuja silmällä pitäen. Sosialistisen tuotannon perusteena sen sijaan tulee olemaan kokonaisuuden, kaikkien työtätekevien tarpeet ja vaatimukset. Siksi tulevaisuudessa teollisuutta järjestettäessä tullaan panemaan kokonaisuuden etujen kannalta pääpaino sellaisiin kuin kulkuneuvoihin, rautateihin, laivoihin, vesireitteihin, raaka-aineisiin, käyttövoimaan, valmiiden tuotteiden kuletuksen ja jakamiseen kuluttajille y.m. teollista tuotantoa ja työtätekevien hyvinvointia edistäviin tekijöihin.

Työväen diktatuurin alkuaikoina ei luonnollisesti ole mahdollisuutta riittävästi kiinnittää huomiota teollisen tuotannon kaukaisempiin päämääriin, vaan on ensi tilassa ajateltava vain keinoja, miten saataisiin kapitalismin luomat teollisuuslaitokset parhaiten pyörimään. Vasta myöhemmän ajan kysymykseksi jää kansantaloudellisia näkökohtia silmällä pitäen luoda ja kehittää sosialistinen teollisuus tarkoitusta vastaavine elimineen.

Mutta heti tilaisuuden tultua on työväen ruvettava säännöstelemään ja keskittämään teollista tuotantoa ja sen johtoa. Ilman sitä ei ole mahdollisuutta saada asioita suotuisaan ratkaisuun. Tässä suhteessa on otettava kapitalisteista oppia. Sillä sota pakotti kapitalistit eri maissa mobilisoimaan teollisuuden, alettiin säännöstelemään hintoja, muodostamaan valtioelimiä varustamista, jakoa, kontrollia y. m. varten. Muodostui tilanne, jonka vallitessa valtio varusti tehtaita raaka-aineilla, polttoaineilla, antoi niille tilauksia, johti tilausten suoritusta ja jakoi tuotteet kuluttajien kesken.

Mutta jos sodan aikana kapitalistinen valtio oli pakotettu tarmokkaasti sekaantumaan kansantalousasioihin ja muodostamaan laitoksia, joiden piti järjestää tuotanto — kuten Jastrshembski lausuu — sodan ja kapitalistien luokan etujen vaatimusten mukaisesti, etujen joiden vuoksi sotaa käytiin, niin vallankumouksen aikana taas, yhteiskunnallisen vallankumouksen aikana, jolloin kapitalistinen valtio on luhistunut ja valta siirtynyt proletariaatille, ei kaupunki- ja maaseutuproletaarien valtio voi tyytyä pelkkään kansantalousasioihin sekaantumiseen — sen täytyy kokonaan ottaa haltuunsa kansantalouden joh-

to. Tämä on työväenhallituksen perustehtävä, ainoa tehtävä, joka antaa sille elämisoikeuden senjälkeen, kun kapitalistiluokka on voitettu ja sulatettu työtätekevien joukkojen keskuuteen. Tämän tehtävän ratkaisemista varten työtätekevien eduksi, inhimillisen tarmon luonnollisten rikkauksien järkiperaistä käyttämistä ja henkilökohtaisten tarpeitten järkevää tyydyttämistä varten on muodostettava kansantalousneuvostoja vanhojen tuotantoa säännöstelevien laitosten sijaan. Niin ollen tulee yhteiskunnallisen kumouksen aikana muodostettujen kansantalousneuvostojen toimintaan kuulua ei ainoastaan yksityiskohtainen tuotannon säännöstely, vaan myöskin kansantalouden järjestäminen kokonaisuudessaan kaikkine moninaisine muotoineen, alkaen kaikkein yksinkertaisemmasta ihmistyön soveltamisesta, ja lopettaen puhtaasti tieteellisiin laitoksiin, joissa ihmisäly kutoo uusia elämän muotoja.

Tuotannon yhteiskunnallistuttaminen.

Alku aina hankala, sanotaan. Niin tässäkin. Kun teollisuus ja sitä hoitava koneisto kaikissa asteissaan on muodostettu vain kapitalismin etuja silmällä pitäen ja kun vallankumouksen tapahduttua tuon koneiston entiset hoitajat, ainakin ylimmillä asteilla, tulevat kieltäytymään tehtäviensä suorittamisesta, niin herää kysymys: miten työväestö omilla voimillaan saa tuon verraten paljon vaativan koneiston pyörimään. Se ei ole suinkaan yksinkertainen juttu. Jos voitaisiin edes käyttää entistä koneistoa, voisi kysymyksen ratkaisu olla helpompia. Mutta kun se on kehittynyt aivan toisen-

laisia tarkoituksia silmällä pitäen, niin sen varaan rakentaminen ei voi parhaassakaan tapauksessa sa-
nottavaa etua merkitä. Se saattaisi olla vain omansa
enemmän sotkemaan kuin selventämään asiain jär-
jestelyä. Sillä kun kapitalisti kehitti järjestelmäänsä
yksityisten intressien, harvalukuisen riistäjäluokan
etujen takia, niin tulee työväestö pitämään ohjeenaan
kokonaisuuden, kaikkien työtätekevien vaatimuksia
ja tarpeita. Kapitalistien parhaista järjestelmistä ja
menetelmistä voidaan kyllä ottaa oppia ja soveltaa
niitä työväenluokan tarkoituksia palvelemaan, mutta
itse järjestelmä on luotava vallankumouksellisen
työväestön vaatimuksia vastaavasti uudelleen.

Vallankumouksen tapahduttua tulee tilanne, jol-
loin tehtaiden entiset omistajat joko estetään tiliinsä
tuotantoa jatkamasta tai ne siitä itse kieltäytyvät.
Molemmat mahdollisuudet tulevat esiin, muuten se
ei oikea vallankumous olisikaan. Siitä myöskin joh-
tuu, että tulee vissi pysähdysaika, joka kestää siksi
kunnes vallankumouksellinen proletariaatti ehtii
tuotannon järjestämään uusia oloja, vallankumouk-
sen, vaatimuksia vastaavalla tavalla.

Sanomattakin on selvää, ettei tällaisissa asioissa
voida ennakolta luoda sellaista järjestelmää, josta
voitaisiin sanoa, että se sellaisenaan soveltuu myös-
kin käytäntöön. Sillä vain käytännössä käytäntöä ope-
tellaan. Ja oppi saadaan vasta monien kokeilujen ja
erehdysten kautta. Mutta se ei silti estä kysymyk-
seen perehtymästä, päinvastoin. Voidaanpa, tutustu-
malla kysymyksen eri puoliin, vetää vissejä äärivii-
voja, joista voi olla, kysymystä käytännössä järjes-
tettäessä, melkoistakin apua. Sillä itse kysymyksenä
on teollisuuden järjestäminen työväen vallankumouk-

sessä, sen jälkeen kun porvarit on lyöty avonaisessa taistelussa ja jo sen aikanakin, yksi kaikkein tärkeimpiä kysymyksiä. Siksi siihen on kiinnitettävä ansaittu huomio.

Siihen velvoittavat monet syyt. Ensiksikin välttämättömyystavarain puute pakottaa käymään suorinta ja tehoisinta tietä asioihin käsiksi. Toiseksi, vihollisten lukuisuus ja niiden luokka-asemasta johtuva erilainen suhtautuminen Neuvostovaltaan antaa erikoista huolta ajatella, miten mihinkin ryhmään suhtaudutaan. Ja vaikutuksen tehoisuus riippuu epäilemättä suurimmaksi osaksi juuri siitä, mitä työväenvalta tosiasialla kykenee niille tarjoamaan, mikä jälleen riippuu maassa vallitsevasta teollisuuden tilasta. Jos järjestelyssä onnistutaan huonosti, niin eräänlaisista »ystävistäkin» voi tulla vihollisia, ja taas hyvin onnistuessa pienistä vihollisista ja etenkin välinpitämättömästi Neuvostovaltaan suhtautuvista ystäviä.

Teollisuuden nopea elvyttäminen työväen vallankumouksen tapahduttua on välttämätön vielä senkin takia, kun olemme tietoisia, ettei ilman teollisuustuotteita ole ajanpitkään mahdollisuutta saada riittävästi maataloustuotteita kaupunkeihin ja teollisuuskeskuksiin. Rahamerkit menettävät pian arvoaan. Niiden avulla ei voida pitkääkään aikaa kiihottaa maalaisia valmistamaan ja myymään tuotteitaan. Täytyy siis ajatella tehokkaan vaihdon aikaansaamista, jotta voidaan tarjota vastikkeeksi maataloudessa tarvittavia teollisuustuotteita. — Tosin tämä seikka riippuu viime kädessä siitä, miten maatalouskysymys tulee vallankumouksen tapahduttua järjestetyksi. Mutta todennäköistä on, että yksityis-

täkin maataloutta tulee jossain muodoissa edelleen olemaan.

Sellaisessa maassa kuin Suomessa, jossa ei milloinkaan ole omasta maasta saatu riittävästi elintarpeita, täytyy kiinnittää mitä suurinta huomiota elintarpeiden hankkimiseen ulkomailta. Neuvosto-Suomeen ei niitä lähiaikoina voida ajatella muualta kuin Neuvosto-Venäjältä. Ja kun Venäjällä tarvitaan kipeästi m. m. maanviljelyskaluja ja puuteollisuuden tuotteita, joiden valmistamiseen on Suomessa hyvänlaiset edellytykset, niin on sellaisia valmistettava vaihtoa varten. Laatu ei ole kuitenkaan tässä yhteydessä pääasia, vaan se, että hyödyllinen vaihto saadaan järjestetyksi.

Teollisuutta järjestävä koneisto.

Minkälainen tulisi teknillisen rakenteensa puolesta olla sen koneiston, jonka avulla ruvetaan teollisuutta järjestämään, on mielestäni kysymys, jolla on vississä merkityksessä realista arvoa jo ennen vallankumoustakin. Tosin se edellyttää vakavaa uskoa vallankumouksen voittoon. Mutta siitä ei ole epäilystäkään. Tällaisen tulevaisuuteen nähden sangen toivorikkaan mielialan vallitessa voi tällaista yhteiskunnan »rakennussuunnitelmaa« käsitellä kuin tapahtunutta tai varmasti tapahtuvaa tosiasiaa ainakin.

Mutta ennenkuin tähän puutunme, on koetettava tehdä selväksi, mitä eri aloja katsotaan teollisuuteen kuuluvaksi ja missä laajuudessa sen järjestämistä suunnitellaan. Voi nim. täydellä syyllä asettaa kysymyksen alaiseksi: onko sellaisen maan kuin Suo-

men teollisuutta varten ollenkaan omaa itsenäistä kansantaloutta järjestävää koneistoa luotava, vai olisiko se alunpitäen muodostettava vain osaksi Neuvosto-Venäjän teollisuus- ja talouselämää järjestävästä elimestä. Ja epäilemättä kehitys tulee johdamaan siihen, että aikojen kuluessa — mahdollisesti jo läheisessä tulevaisuudessa — tullaan teollisuutta ja kansantaloutta yleensä järjestämään laajemmassa mittakaavassa, ehkäpä visseillä aloilla tulee koko Eurooppa tai sitäkin laajempi alue olemaan Neuvostovaltojen yhteisenä toiminta-alueena. Sillä kansantaloudelliset edut tuollaisesta laajemmasta järjestelystä, kansallisten ja pikkuvaltioiden puitteisiin nojautuviin järjestelyihin verraten ovat vallan arvaamattoman suuret. Mutta kumouksen alkuasteilla, s. t. s. edellytysten nykyisellään ollessa, ei kuitenkaan tuollainen laajemmassa mittakaavassa asiain järjestäminen näytä tarkoituksenmukaiselta. Sen takia rajoitun koskettelemaan vain Suomen teollisen tuotannon järjestämistä.

Mitä tulee n. k. yleisiin y. m. sellaisiin työaloihin, joita kapitalismin aikana kunnat ja valtio ovat teettäneet, ja niihin, joita ei ole totuttu käsittämään varsinaisena teollisuutena, kuten esim. rautateiden, maanteiden ja yleisten siltain rakentamista, kanavain korjausta ja kunnossapitoa, yksityinen ja yleinen rakennustoiminta j. n. e., niin ovat ne aloja, joiden suhteen on erikseen harkittava, mitkä niistä voidaan soveltaa teollisen tuotannon johdon alaiseksi, mitä varten taas on muodostettava teollisuustoiminnasta irrallinen johto. Läheisessä yhteydessä teollisen toiminnan kanssa on myöskin tuotteiden jakelu ja vaihto, vieläpä elintarvekysymyskin.

Nämä ovat kuitenkin siinä määrin erillisiä teollisesta tuotannosta, että niiden eri johdon alaiseksi eroittamisesta ei ole teollisuuden järjestelyssä muuta kuin selvää etua. Kaupan tai toisin sanoen tuotteiden vaihdon järjestely esim. on jo sellaisenaan sangen mutkikas ja paljon vaativa kysymys. Se vaatii ehdottomasti oman erikoiskäsittelynsä ja johtonsa. Samoin on laita n. k. yleisten töitten. Raaka-aineiden ja työvoiman oikean jaottelun takia on rautatien liikkuvan kaluston korjaus- ja kunnossapito kuitenkin paras yhdistää teollisuuteen välittömästi kuuluvaksi. Samoin yleensäkin liikenteessä tarvittavat välineet.

Lähtiessämme kehittämään ja luomaan teollisuusjärjestelmää, sitä teknillistä koneistoa, jonka avulla johdetaan ja valvotaan teollista tuotantoa sen jälkeen, kun kapitalismi on tullut tarpeettomaksi ja mahdottomaksi, on meidän mentävä sinne, missä tuotteita valmistetaan — tehtaaseen. Siellä on työväenluokan ehtymätön voimalähde; sieltä on vallankumouksellisen proletariaatin saatava tuki ja kannatus kaikelle järjestämistyölle. Ja se saadaankin.

Kun tehdas on jäänyt ilman isäntää ja johtajaa, niin herää työväestössä kysymys: kuka ryhtyy liikettä johtamaan, sillä ilman johtoa ei liikkeen käynnissäpito ja käyntiin saattaminen ole mahdollinen. Täytyy siis olla *hallinto* ja *johtaja*, joka huolehtii kaikista liikettä koskevista asioista, kuten tilauksista, raaka-aineista, työläisten palkoista j. n. e. Sen jälkeen kun on asetettu tehtaaseen hallinto ja johtaja, joka tutustuu liikkeeseen kokonaisuudessaan ja asettaa henkilöt määrätuille osastoille ja liikkeen vaatimiin eri tehtäviin, voidaan katsoa liikkeen ole-

van yleisen johdon puolesta tarkoitustaan vastaavalla pohjalla.

Mutta ei siinä kylliksi, että liikkeeseen on asetettu, sanoisinko hallinnollisia tehtäviä varten yleisen johto, joka huolehtii liiketoiminnallisesta puolesta. Työväen hallitsemisissa liikkeissä tulee esiintymään suuri joukko myöskin sellaisia asioita, joita ei ole syytä eikä edullistakaan alistaa välittömästi ja yksinomaan liikkeen yleisen johdon alaiseksi, kuten esim. työkuria, järjestystä ynnä monia muita työpaikalla tai työnsuorituksessa ilmeneviä asioita. Näiden järjestämisessä voidaan menestyksellisemmin toimia sitä varten työpaikoille muodostettavien tehdaskomiteain kautta ja avulla.

Vasta tehtaan hallinto ja tehdaskomitea yhdessä muodostavat suurissa liikkeissä varsinaisen johdon, joka käsittelee ja päättää kaikissa liike- ja työoloissa esiintyvissä asioissa, ovatpa ne minkälaisia tahansa. Miten Hallinnon ja Tehdaskomitean väliset suhteet ovat yksityiskohtaisesti järjestettävät, etteivät ne sotkeudu toistensa työaloille ja siten häiritse hedelmällistä työskentelyä, vaan päinvastoin sitä kaikessa edistävät, siitä lähemmin tuonnempana.

Kun samalla paikkakunnalla saattaa olla useitakin saman teollisuusalan tehtaita, joilla kokemuksen, raaka-aineiden y. m. seikkain perusteella olisi oltava läheisessä vuorovaikutuksessa keskenään, niin tuntuu luonnolliselta, että vissillä paikkakunnalla tai määrättyllä alueella olevien tehtaiden on muodostettava saman alan tehtaita yhdistävä elin, *Paikallinen Teollisuusneuvosto*, jonka rajat ovat paikkakunnallisista oloista riippuvat. Täten menetellen on mahdol-

lisuus päästä, paitsi toiminnan keskittämiseen ja yhtenäistytymiseen, myöskin siihen, että jos jossakin tehtaassa esim. keksitään joku työmenetelmä/ kontrolli, kirjanpito- tai mikä muu hyödyllinen järjestelmä tahansa, että se voidaan heti yleistyttää toisiin tehtaisiin.

Paikallinen Teollisuusneuvosto ei kuitenkaan ole vielä sosialistisen talouden järjestämisessä kylliksi. Se on edelleen vain osa kokonaisuudesta. Kokonaisuuden määrätyllä alalla tulee muodostamaan vasta koko maan käsittävä *Teollisuusneuvosto*. Tällä koko maan alueenaan käsittävällä Teollisuusneuvostolla tulee olla alaltaan kaikki ohjat käsissään. Sen täytyy tietää, paljonko on käyttökelpoisia tehtaita koko maassa, mitkä niistä kannattaa panna käyntiin, paljonko on teollisuudessa tarvittavia raaka-aineita, paljonko on käytettävissä teknillisesti sivistyneitä henkilöitä, johtajia, ammattitaitoista ja muuta työväestöä j.n.e., eli toisin sanoen tuntea yleensä kaikki teollisuuteen vaikuttavat asianhaarat. Vasta silloin on sen työtä pidettävä tyydyttävänä, jos se pystyy mikä hetki tahansa vastaamaan alansa teollisuudesta, tietää mitä lähimpien kuukausien aikana tarvitaan ja mitä teollisuus vaatii olemassa oloaan ja oikeata kehittymistään varten.

Teollisuusneuvostolle jää suuri ja edesvastuullinen tehtävä. Siksi sillä täytyy olla alallaan melkoisen laajat valtuudet. Sen täytyy voida ratkaisevasti päättää ei ainoastaan tehtaista ja raaka-aineista, vaan myöskin työntekijäin tarpeellisista siirroista. Kokonaisuus, vallankumouksen etu, täytyy asettaa kaiken yläpuolelle.

Näin ollen huomaamme, että kullakin teollisuusalalla tarvitaan kolme hallinnollista astetta: Tehtaan Hallinto, Paikallinen Teollisuusneuvosto ja keskuseli koko maata käsittävä Teollisuusneuvosto.

Näiden pääelimien yhteydessä ja alaisuudessa tulee käsiteltäväksi ja päätettäväksi paitsi teollisesta toiminnasta välittömästi johtuvat asiat, myöskin siihen liittyvät työläisten työ- ja palkkaehtoja koskevat kysymykset. Siis myöskin ne tehtävät, jotka aikaisemmin ovat kuuluneet ammatillisille järjestöille.

Mutta vaikka tässä haahmotellun koneiston ääri-
viivat näyttäisivätkin riittäviltä vissin teollisuuden asiain järjestämiseen, niin siitä huolimatta on vielä luotava tai kehitettävä tarpeelliset elimet eri teollisuuksia ja eri teollisuusaloilla ilmenevien asiain järjestämistä ja yhtenäistyttämistä varten. Tämä tarkoitus voidaan saavuttaa kahdella orgaanilla. Ne ovat: *Paikallisneuvosto ja Korkein Kansantalousneuvosto.*

Näistä muodostuu Paikallisneuvosto kaikkien paikallisten tai määrätyn alueen eri teollisuuksia ja teollisuustyöläisiä yhdistäväksi siteeksi. Asian luonnosta johtuu, että tämä tulee olemaan enemmän valistus- sekä työ- ja palkkaehtoja järjestävä kuin aktiivisesti teollisuutta johtava elin. Mutta sellaisena se tulee ainakin suurilla paikkakunnilla näyttelemään vallan huomattavaa osaa.

Korkein Kansantalousneuvosto, joka työskentelee teollisuuskomissaarin johdon ja valvonnan alaisena, on se laitos, mikä viime kädessä vastaa koko maan teollisesta tuotannosta.

Huomattavimmat teollisuusalat.

Teollisuusneuvostoja ei ole kuitenkaan syytä muodostaa kaikille teollisuusaloille, vaan ainoastaan huomattavimmille. Jos eroitamme teollisuudesta jo aikaisemmin mainitut n. k. yleiset työt, rakennustoiminnan (jota kumouksen ensi asteella ei sanottavasti voitane toteuttaakaan), tuotteiden vaihdon ja jakelun sekä ravinto- ja nautintoaineteollisuuden, niin ovat huomattavimmat teollisuusalat Suomessa: metalli-, puu-, kutoma-, paperi-, nahka- ja jalkine-, vaatetus- ja graafillinenteollisuus.

Alussa ei näytä välttämättömältä muille kuin näille 7 alalle Teollisuusneuvoston muodostaminen. Mutta kun näiden lisäksi on vielä koko joukko muita teollisuusaloja ja laitoksia, mitkä eivät välittömästi kuulu mihinkään edellä mainituista teollisuusaloista, niin niitä varten on vielä muodostettava yksi yhteinen Teollisuusneuvosto, joka sittemmin olosuhteiden niin vaatiessa voi jakaantua lähemmin määrittäviä teollisuusaloja edustavaksi. Täten tulisi siis alkuaikoina toimimaan Korkeimman Kansantalousneuvoston alaisuudessa 8 teollisuusneuvostoa.

Teollisuuksista puhuessa on pantava merkille, etteivät teollisuusalat ole niin suoraviivaisia kuin miittä ne nimensä mukaan saattavat tuntua. Monasti on käytännössä siten, että jonkun teollisuuden pääalaan liittyy miltei eroittamattomana osana vallan huomattavia sivualoja, jotka yhdistyvät pääalaan joko raaka-aineiden, polttoaineiden, edullisen aseman tai jonkun muun kapitalistin kannalta vaikuttaneen tekijän takia. Tällaisissa tapauksissa ei sovi samaa tehdasta tai tehdasyhtymää jakaa eri Teollisuusneu-

vostojen alaiseksi, huolimatta tehtaan tuotannosta. Liike on edelleen pidettävä yhtenäisenä, tuotteista ja niiden luetteloimisesta vain huolehtikoot asianomaiset teollisuusneuvostot, mikä yhtenäisyyden kannalta on välttämätöntä.

Lisäksi on vielä sellaisia teollisuuksia ja tuotantolaitoksia, jotka toimivat pääalasta aivan irrallisina, mutta siitä huolimatta kuuluvat samaan teollisuusalaan. Esimerkkinä sellaisesta mainittakoon puuteollisuus. Siihen nim. voidaan katsoa kuuluvan: 1) sahateollisuus, 2) huonekaluteollisuus, 3) rullateollisuus, 4) tulitikkuteollisuus, 5) laatikkotehtaat, 6) tynnyritehtaat, 7) faneritehtaat, 8) harja- ja sivelintehdaat, 9) urku- ja pianotehtaat. Ja juuri mikään teollisuus ei ole niin itsenäinen, etteikö siihen liittyisi läheisesti joku sivu- tai sukulaisteollisuus tahi ala. Mutta se ei estä asioita edellä esitetyllä tavalla järjestämästä.

Välitön vaike keskitetty työväenvalta.

Kun olemme esittäneet teollisuutta järjestävän koneiston ääriiviivat, niin johdumme seuraavaan kysymykseen: mihin nojautuu tätä koneistoa hoitava johto, ammentako se voimansa mahdollisimman laajalle ulottuvasta *välittömästä kansanvallasta* tai nojautuuko se *keskitettyyn kansanvaltaan*, jonka ulkonaiset ilmiöt alkuaikoina ovat useimmiten yksinkertaiset määräykset. Ja kun tiedetään, että työväen vallankumouksen aikana tullaan teollisuutta järjestämään vissiä tarpeita, tottumuksia ja vieläpä monenlaisia ennakkoluuloja ja käsityksiä omaavien ihmisten kesken, niin se merkitsee: 1) ettei kysymyksen

ratkaisu ole läheskään suoraviivainen ja 2) että juuri tämän takia on koneiston *johtoon* kiinnitettävä mahdollisimman suurta huomiota. Siitä nimittäin tulee riippumaan paljon. Sen takia työväen täytyy koettaa mahdollisimman huolellisesti ajatella, miten tuo, asian luonnosta johtuen verraten mutkikas koneisto saadaan parhaiten pyörimään? Mikä tulee olemaan sen parhaana käyttövoimana? Kun sinä ei lopullisesti voida muuta kuin osiksi pitää kapitalisteille tunnusomaista käyttövoimaa — rahaa ja ruoskaa (ja jälkimäistäkin vain niskotteleviin porvareihin nähden), niin on valittava oikeastaan vain välittömän tai keskitetyn kansanvallan väliltä.

Ennenkuin puheenalaisiin kysymyksiin voi lopullisesti vastata, täytyy tehdä itselleen selväksi, mitä nuo kysymykset merkitsevät käytännössä ja erikoisesti juuri niissä oloissa, joissa teollisuutta tai oikeammin teollisuustuotantoa tullaan alkuasteissaan järjestämään. Vasta sen jälkeen voi varmuudella sanoa, mikä menetelmä olisi ohjeeksi omaksuttava.

Mitä ensiksikin merkitsee teollisuutta järjestettäessä laajalle ulottuva välitön kansanvalta? Epäilemättä se käsitetään työläisten kesken siten, että työläiset kokouksissaan ja yleisten äänestysten kautta valitsevat itselleen tarpeelliset toimitsijat tai toisin sanoen määräävät välittömästi kaikesa teollisesta toiminnasta. Ensi silmäyksellä tuntuu tällainen asian järjestely mitä luonnollisimmalta. Helposti kuitenkin tulee vakuutetuksi, ettei sellainen ole käytännössä mahdollinen. Kumouksessa täytyy toimia päättävästi ja nopeasti. Ei ole aikaa kokouksien pittoon ja pitkiin keskusteluihin; sillä aika on kallias, ja joka hetki on käytettävä; kuta nopeammin toimi-

taan, kuta suuremmin käydään asioihin käsiksi, sitä parempi.

Sitäpaitsi, jos yleisissä kokouksissa valittaisiin tärkeitä toimihenkilöitä vissejä, määrättyjä erikoistehtäviä varten, niin voisi se johtaa siihen, että toimet tulisivat täytettyä enemmän puhe- kuin tehtävään täyttämismominaisuuksia silmällä pitäen. Tällainen mahdollisuus on kaikissa yleisäänestyksissä. Se onkin luonnollista, sillä suurilla joukoilla ei ole mahdollisuutta tutustua jonkun henkilön erikoiskykyihin, ellei niihin samalla liity puhujan ominaisuudet, mikä sellaisenaan on harvinaista. Useasti on asian laita siten, että joku erikoisalan tuntija on huono puhuja, eikä niinollen ole tullut laajojen työläispiirien keskuudessa tunnetuksi. Tällainen henkilö vain harvoin tulisi esim. yleisissä kokouksissa saamaan riittävästi kannatusta. Toinen taas, joka saattaa olla kyvyiltään paljon heikompi, mutta on puhuja tai muuten tullut työläisten keskuudessa tunnetuksi, saattaisi saada yleisen kannatuksen ja tulla toimeen valituksi. Tällaisilla perusteilla vaalin epäonnistuminen voisi eräissä tapauksissa merkitä paljon koko vallankumouksen onnistumiselle. Lisäksi aiheutuu laajalle ulottuvasta välittömästä kansanvallasta (mikä tässä tapauksessa on sama kuin työväenvalta) käytännöllisessä kumoustyössä monia muita sangen suuresti toimintaa häiritseviä seikkoja. Jo tuollainen mahdollisuus tekee välittömän kansanvallan teollisuuden järjestelyssä mahdottomaksi.

Tämän huomaa ajatteleva työväestö varsin helposti. Sillä eihän voi kohtuudella vaatia jonkun työpaikan työläisiltä, että heillä olisi sitä asiantuntemusta johtaja-, paremminkuin teknillisiin henkilöi-

hinkään nähden, mikä toimia täyttäessä on menestykselliselle toiminnalle asetettava ehdottomaksi vaatimukseksi. Välttämättömyys pakottaa keskittämään johdon määrättyihin keskuksiin. Sieltäkäs on johtajat ja tärkeimmät toimihenkilöt määrättävä. Jos työväen valtaan asettama johto käyttää valtaansa väärin, huonosti, tahi osoittautuu muuten kykenemättömäksi ja niinollen työväen luottoa ansaitsemattomaksi, niin vallankumous kyllä antaa työväestölle keinoja, joilla se estää, ettei tuo tule pitkäaikaiseksi.

Kuvaavana seikkana välittömän kansanvallan vaikutuksesta teollisuuden järjestelyssä tulkoon mainituksi Venäjän Neuvostotasavallan nykyisen työasain kansankomissari тов. Schmidtin lausunto. Pyyisin nim. тов. Schmidtiltä selostusta Venäjällä saavutetuista kokemuksista teollisuuden järjestämisessä ja sen yhteydessä ilmenneistä seikoista. Erikoisesti pyysin kertomaan tehdyistä virheistä, koska niistä voi olla suurta hyötyä meille suomalaisillekin. Viimeiseen kysymykseen sain heti lyhyen, mutta paljon puhuvan vastauksen:

— »Suurin virhe teollisuuden järjestelyssä, — lausui тов. Schmidt — on ollut *liiallinen kansanvaltaisuus*«.

Nuo kaksi sanaa sellaisenaan antavat kumoukselliselle työmiehelle paljon ajattelemisen aihetta. Ne eivät kyllä ilmaise kysymystä niin selvästi, ettei niistä voisi saada harhaanjohtavaa käsitystä sillä tosiasiassa on kysymys työväen vallasta. Mutta sen opetuksen niistä ainakin saa, että silloin kun suoritetaan ensimmäisiä järjestelytoimia on otettava huomioon kumouksen synnyttämä tilanne sellaisena kuin

sillä hetkellä on, tilanteen synnyttämä mieliala, kaikkien asiain järjestämättömyys ja murroskausi. Sillä vaikka onkin kysymyksessä työväen vallankumous, niin siitä huolimatta tulee varmaan suuri osa työväestöstä käsittämään sen samaksi kuin mahdollisimman suuri hetkellinen hyöty. Osa saattaa käsittää asian niinkin, ettei oman vallan aikana muka tarvitse huolehtia edes velvollisuuksien täyttämisestä. Tämän takia voi välitön työväenvalta muodostua vallankumoukselle vissinä ajanjaksona haitalliseksi ja turmiolliseksi.

Työväestö luokkana tulee epäilyksittä käsittämään kumouksellisen velvollisuutensa, — eihän vallankumous olisi muuten mahdollinenkaan, — mutta sen yksityiset osat eri teollisuuksissa ja tehtaissa saattavat vastoinkäymisten kohdatessa ontua pahastikin. Vastavallankumoukselliset tulevat siitä pitämään hyvää huolta. Mutta niihin on alunpitäen puuttuttava vakavalla otteella ja annettava ymmärtää, ettei vallankumouksellinen työväestö kärsi työaikana vetelehtimisestä, eikä työväen vallan vastustamista, esiintyypä se missä muodossa tahansa.

Diktatuuri, jos se käsitetään samaksi kuin yksilö-diktatuuri, ei liioin menesty teollisen elämän aloilla, paremmin kuin muuallakaan. Työläiset ja etenkin ammattitaitoiset työläiset, ovat arvonsa tuntevaa väkeä. Eivät he tule sallimaan törkeitä määräälemisiä, onpa sitten määrääjänä kapitalisti tai kommunisti. Mutta sensijaan tulee työväestö alistumaan anka-raankin kuriin ja suuriinkin uhrauksiin ja vaatimaan sitä myös kaikilta, jos se vain tulee vakuutetuksi, että kysymyksessä ei ole yksilö eikä yksilön etu, vaan joukko ja koko työväenluokan etu ja että kaikki mi-

tä tehdään, tehdään vain vallankumouksellisen köyhälistön etujen vaatimista syistä. Ja selvää tietenkin on, että jotkut yksilöt tulevat tuon tahdon käytännöllisiksi toteuttajiksi. Se kyllä käsitetään. Mutta se kaikki tapahtuu työväen vastuulla ja on mahdollista vain niinkauan kuin se sitä sallii.

Tämän katsomuksen mukaan on menestyksellisen toiminnan edellytyksenä sellainen keskitetty johtojärjestelmä, joka nojaa — neuvostojen ja järjestöjen kautta — päättävän toimintansa työväen luokan parahistoon, siis tietoiseen vallankumoukselliseen köyhälistöön. Jos näitä edellytyksiä vallankumouksessa puuttuu, ei teknillisesti paraskaan teollisuutta järjestävä koneisto ota kunnollisesti pyöriäkseen.

Hallinnollinen työnjako.

Edellisestä johdutaan kysymykseen, miten kumouksellinen proletariaatti tuon tarkoituksen parhaiten saavuttaa? Yhtenä ja tehokkaimpana keinona tässä suhteessa tulee epäilemättä olemaan huolellisesti järjestetty *työnjako* jo tehtaasta lähtien.

Samoin kuin järjestelmän ylimmillä asteilla täytyy jakaa tehtävät lukuisten eri alojen asiantuntijain kesken, samoin täytyy jakaa myöskin tehtaassa. Tehtaan hallinto ei nim. voi tehdä niitä monia eri tehtäviä, joita sen johdon alaiseksi suuressa tehtaassa tulee. Tuhma ja turmiollinen olisi jo siihen suuntaan käypä yritysikin. Eriluontoiset tehtävät on teetettävä specialisteilla, milloin yhden henkilön vastuulla ja valvonnan alaisena, milloin taas varta vasten asetettujen komiteain ja jaostojen kautta. Sitä varten voidaan

asettaa hallinnon avuksi ja sen vastuulla komiteoita määrättyjen tehtävien suorittamista varten; myötävaikuttaa, että työläiset asettavat keskuudestaan Tehdaskomitean, joka hallinnon kanssa yhdessä ja sen apuna käsittelee työ- ja palkkaehtoja kaikissa eri asteissa ja vaiheissa, j. n. e. Sillä ellei saada selvää työjakoa aikaan, ellei voida hallinnon ja toiminnan eri asteilla osoittaa kullekin omat tehtävänsä, jotka ovat ohjeiden mukaan tehtävät kokonaisuuden hyväksi, ei kunnollinen keskitetty — paremmin kuin muukaan — johto ole mahdollinen. Hajanaisella, hapuilevalla toiminnalla ei kukaan voi pitää tarpeellista auktoriteettia yllä. Ja taas järjestelmä, joka nojautuu turmiolliseen väkivaltaan, on järjestelmäksi kelvoton ja ajan pitkään mahdoton.

Mutta kun saadaan luoduksi järjestelmä, jossa kukin, huolimatta millä paikalla kunakin aikana työskenteleekin, tuntee olevansa osa kokonaisuudesta, tietää osaltaan auttavansa yhteistä asiaa, niin hän silloin vähemmän kuin tavallisesti kiinnittää huomionsaan sellaisiin, kokonaisuuden kannalta sivutekijöihin, kuin esim. siihen, kuka on löytänyt ja jollekin paikalle nimittänyt jonkin hyvän erikoistyöntekijän. Hyvä mies tai työntekijä oikealla paikalla, on kaikille mieluinen asia. Alussa ei tämä tietenkään ole toteutettavissa kaikessa laajuudessaan ja yksityiskohdissaan. Mutta selvänä pyrkimysperänä tulee olla sellaisen työjärjestelmän, jossa yhtähyvin tehtaassa työpenkin kuin konttorin kirjoituspöydänkin ääressä istuvat tuntevat olevansa yhtäläiset osat kokonaisuudesta, nauttivat samoja oikeuksia ja tuntevat samat velvollisuudet. Ja siihen päästäänkin, sillä saman pyrkimysperän ja päämäärän omaavien kesken

ei voi eikä saa syntyä juopaa johtajien ja muka johdettavien välille.

Tarkastamalla niitä tehtäviä, mitä esim. tulee esiintymään tehtaassa ja sen johdossa, niin jo heti huomaa, että tehtävät ovat siinä määrin erilaiset, ettei mikään hallinto ilman huolellista työnjakoa ja tehtaassa työskentelevien työläisten välitöntä apua voi niitä kunnollisesti täyttää. Sen takia on työnjako välttämätön. Tehtaan hallinto ja johtaja, joka lopputukädessä vastaa koko toiminnasta, on velvollinen ensi tilassa huolehtimaan, paitsi tietenkin moninaisista n. k. juoksevista asioista:

1) arviolaskelmien ja tuotantosuunnitelmien tekemisestä Teollisuusneuvostolle;

2) tehtaan laajentamisesta, koneiden ja erilaisten raaka-aineiden hankinnasta j. n. e.;

3) kirjanpidosta ja rahavarain huolellisesta hoidosta;

4) tarpeellisen työvoiman ottamisesta ja eroittamisesta;

5) valvomaan että kaikki toimesta olevat täyttävät heille uskotut velvollisuudet;

6) hyvän järjestyksen ja työkurin toteuttamisesta sekä työtehon kohottamisesta;

7) kommunistisen tietoisuuden levittämisestä liikkeen työläisten keskuuteen;

8) kuukausittain esittämään tuotantoa koskevat teknilliset tulokset ja selostukset koko toiminnasta niinä määrää aikoina kuin Teollisuusneuvosto määrää;

9) esittämään vaadittaessa Teollisuusneuvostolle kaikki tarvittavat tiedot, tiedustelut, piirustukset y. m.;

10) työ- ja palkkaehtojen järjestelystä;

11) asiallisten suunnitelmain teosta liikkeen tuotannon kohottamiseksi ja teknillisten, hallinnollisten, kauppa y. m. liiketoiminnan kehittämiseksi.

Jo tästäkin asiaselostuksesta huomaamme, että tehtaan hallinnoille tulee siinä määrin erilaisia tehtäviä, ettei mikään hallinto voi niitä omin avuin, ilman laajalle ulottuvaa työnjakoa, menestyksellä suorittaa. Paitsi specialiluontoisten tehtävien suorittamista, täytyy suurissa liikkeissä jo hallinnollisiakin tehtäviä jakaa. Ei voi nim. pitää mahdollisena, että liikkeen hallinto kaikissa tapauksissa olisi omin avuin riittävän pätevä esim. käsittelemään teknillisluontoisia asioita. Täytyy asettaa hallinnon johdolla teknillinen komitea, joka erikoisalanaan käsittelee sen luontoisia asioita. Samoin on meneteltävä silloin kun on kysymys työ- ja palkkaehdoista, työkurista, työtehon parantamisesta ja monista muista työpäikällä ilmenevistä seikoista. Paraskaan hallinto ei näissä asioissa pääse suotuisaan tulokseen ilman työläisten apua ja tukea. Eikä ole syytä koettaakaan sitä, sillä työläiset itse voivat esim. kurinpidollisissa tehtävissä päästä paljon suotuisampiin tuloksiin kuin mikään hallinto konsanaan. Näiden on vain kaikissa esiintyvissä tehtävissä täydennettävä toisiaan ja oltava erottamattomassa vuorovaikutuksessa keskenään.

Valistustyö tulee vallankumouksen aikana vaatimaan melkoisen huomion, elintarvekysymys vaikeuttamaan asiain järjestelyä; rahan arvon laskeminen pitää palkkakysymystä useasti päiväjärjestyksessä, sillä rahapalkkajärjestelmä tulee vielä toistaiseksi säilymään. Nämä ja niistä johtuvat seikat ovat niin paljon käytännöllisessä elämässä merkitseviä teki-

jöitä, että niihin on suhtauduttava asianmukaisella huomaavaisuudella. Ja se tapahtuu parhaiten siten, että työläisiin juurtuu alunpitäen oikea käsitys työväen vallankumouksesta. Kun työläisille tämä selviää, ensin teoriassa ja sittemmin jokapäiväisessä käytännössä varmentuu, niin silloin ei tule synnyttämään hankausta sellainen kuin esim. toimeensa pysyvien toimihenkilöitten asettaminen.

Kun tehdään hallinnon tehtävät ovat sangen laajat ja moninaiset ja kun niiden suorittamisessa monasti täytyy käyttää porvarillisia asiantuntijoita tai spesialisteja, niin siksi on heti alunpitäin jaettava liiketoiminnallinen ja työn suorittamisessa tahi siitä johtuvat asiat, mutta ei kuitenkaan toisistaan riippumattomiksi, vaan ainoastaan saman työn eri osien suorittajiksi. Sitä varten on valittava Hallinnon lisäksi

Tehdaskomitea.

Tehdaskomitea muodostetaan tehtaan työläisistä ja suurissa liikkeissä työhuonekuntain edustajista. Tehdaskomitean tarkoituksena on olla määrättyssä tehtaassa tai liikkeessä kaikkia työläisiä käsittävänä yhdyssiteenä, huolehtia liikkeen palveluksessa olevain järjestämisestä ja valistamisesta Neuvostovaltan tukijoiksi, valvoa työväen suojelusta, edistää työläisten ammattitaidon kehittämistä, liikkeiden järjestämistä ja hoitoa sekä yleensä työväen osanottoa sosialistisen kansantalouden luomisessa ja kehittämisessä. Sitä varten Tehdaskomitean tulee:

a) työskennellä Teollisuusneuvoston ja muiden kansantalouden järjestämistä varten muodostettujen elimien antamien ohjeiden mukaan liikkeen henkilö-

kuntaan kuuluvan väestön yhdistämiseksi yhtenäiseksi Teollisuusneuvoston osaksi, toimittamalla selostuksia neuvoston toiminnasta, sen tarkoituksiperistä ja tehtävistä;

b) saattaa voimaan Teollisuusneuvoston taholta annetut proletaarista työkuria ja liikkeen sisäistä järjestelyä koskevat päätökset, valvoa niiden noudattamista, asettaa sovinto-oikeudet j. n. e.;

c) järjestää aika ajoittain tilastojen, diagrammien y. m. avulla valaistuja esityksiä alastaan ja Neuvostotasavallan kansantaloudellisten orgaanien toiminnasta, antaa selostuksia oman liikkeen työhuoneiden töistä teollisuuden eri aloilta, työntuloksista y. m.;

d) muodostaa komiteoita, jotka tehtaan hallinnon kanssa yhdessä hinnoittelevat töitä ja määrittelevät työpalkkoja;

e) valvoa työhuoneiden kunnossapitoa ja työväen suojelusta koskevien asetusten noudattamista sekä valmistaa alaansa kuuluvia lisäsäädöksiä ja ohjeita, saattaen ne voimaan asianomaisten orgaanien kautta;

f) järjestää työläisten edustus tehtaan hallinnossa ja neuvostoissa, asettaa sitä varten tarpeelliset ehdokkaat, tukea ja auttaa tehtaan hallintoa, järjestää Tehdaskomitean ja tehtaan hallinnon yhteisiä kokouksia käsittelemään työn jakoa ja työskentelyn järjestämistä koskevia asioita;

g) huolehtia välttämättömien elintarpeiden hankinnasta liikkeen henkilökunnalle, ryhtyä sitä tarkoitusta varten suhteisiin vastaavien neuvostolaitosten ja orgaanien kanssa yleisten ruokalain avaamiseksi ja kulutustarvevarastojen varaamiseksi;

h) järjestää Teollisuusneuvoston johdolla yhteisen suunnitelman mukaisia kulttuuri- ja valistuslaitoksia, kuten kirjastoja, työväentaloja, huvittelupaikkoja, lastenleikkipuistoja y. m. s.

Tarkastamalla näin sekä tehtaan Hallinnon että Tehdaskomitean tehtäviä huomaa, että kumpaisellakin on vallan suuremmoinen työala edessään. Kumpaisenkin tulee vain jatkuvasti muistaa, että palvelevat samaa asiaa ja niin ollen tulee kaikessa tukea ja täydentää toinen toistaan.

Näissä merkeissä tulevat työläisten työpaikoilla muodostamat tehdaskomiteat epäilemättä esittämään sosialistisen kansantalouden järjestämisessä sangen suurta ja merkitsevää osaa. Niin pitääkin. Sillä siten ja vain siten toiminta tulee riittävän avonaiseksi ja estyy väärinkäsityksien syntyminen Hallinnon ja työläisten välille.

Tehtaan hallinnon asettaminen.

Johtohenkilöiden asettaminen saattaa alussa aiheuttaa huomattavaakin mielipiteiden vaihtoa. Mutta edeltäpäin jo saattaa olla vakuutettu, että ajatteleva työväestö tulee huomaamaan, ettei esim. tehtaan johtajan ja hallinnon valitseminen voi tulla kysymykseen missään tehtaan tai paikkakunnan yleisessä kokouksessa. Se on tehtävä, joka ehdottomasti täytyy kuulua työväen keskuselimille. Niiden on valittava ja määrättävä erikoistehtäviin henkilöitä. Tehtaan hallinnon asettaminen on uskottava työväen luottamusta nauttiville elimille, jotka tehtävistään vastuunalaisina ollen, katsotaan alallaan parhaiksi asiantuntijoiksi. Ja tällaisena pääasiassa tulee eh-

dottomasti olemaan kunkin teollisuusalan Teollisuusneuvosto. Sillä on parhaat mahdollisuudet tulla tuntemaan teollisuusalalla niin johtajaominaisuuksia kuin teknillisiä avujakin omaavat henkilöt; sillä on luettelot kaikista erikoistyöntekijöistä, se tuntee tehtaat ja niiden tarpeet, tietää, että sen ja sen miehen kykyjä ja tietoja tarvitaan parhaiten siellä ja siellä. Mutta kun tehtaan johdon ja asianomaisten työläisten — jotta ei minkäänlaisille aiheettomille väärinkäsityksille tulisi tilaa — sekä toiselta puolen muiden teollisuusalain työläisten täytyy olla eroittamattomassa yhteydessä keskenään, niin sen takia on tehtaan hallinnon asettamisessa meneteltävä siten, että Teollisuusneuvosto valitsee esim. 3, tehtaan työväestö 1 ja Korkein Kansantalousneuvosto 1 jäsenen hallintoon. Näin menetellen on mahdollisuus saavuttaa korkein mahdollinen asiantuntemus ja paikallisista harrastuksista vapaa, vallankumouksellisia näkökohtia silmällä pitävä johto.

Täten asetettu johto taas huolehtii, että sen alaisiin tehtäviin tulee asetettua henkilöt vain tehtävien kunnollista suorittamista silmällä pitäen. Ja kun hallinto tietää tehtävänsä ja vastuunalaisuutensa, niin se ei voi muunlaista menetelmää ohjeekseen hyväksyäkään.

Tehtaan hallinnon asettamisessa merkitsee paljon myöskin luotto, yhteiset varat, joita tehtaassa tullaan käyttämään. Keskuselimillä täytyy olla taakkeet, että varat tulevat oikein ja asianmukaisesti käytetyiksi. Ja se saavutetaan keskuselimien asettaman johdon kautta.

Järjestetyn toiminnan ollessa voi varojen luovutus tehtaisiin tulla kysymykseen vain ehdolla, että

tehtaan hallinto valmistaa mahdollisimman luotettavan tulo- ja menoarvion, joka esitetään asianomaiselle Teollisuusneuvostolle. Teollisuusneuvosto lähettää sen oman lausuntonsa ohella Korkeimpaan Kansantalousneuvostoon. Kun teollinen tuotanto ja siinä käytettävä luotto keskitetään yhteen keskukseseen, niin on mahdollisuus päästä siihen, että kunkin aikana tiedetään kiinnittää eniten tarvittaville aloille asianmukainen ja ansaittu huomio, onpa sitten kysymyksessä luotto, raaka-aineet, työvoima tai mikä asiaan vaikuttava tekijä tahansa.

Paikallinen Teollisuusneuvosto.

Paikallisen Teollisuusneuvoston kokoonpano riippuu suureksi osaksi siitä, minkälaisesta paikkakunnasta ja teollisuudesta on kysymys. Ohjeena on kuitenkin kaikissa oloissa pidettävä sitä, että liikkeiden eri osastot ja alat tulevat niissä mahdollisuuksien mukaan edustetuiksi. Siten näihin paikallisiin neuvostoihin saadaan keskitetyksi mahdollisimman suuri asiantuntemus.

Ensi silmäyksellä saattaa tällainen paikallinen elin tuntua kokonaan tarpeettomalta. Ja epäilemättä löytyy teollisuuksia ja paikkakuntia, joissa paikallinen tai laajempaakin aluetta käsittävä Teollisuusneuvosto on verrattain pieni merkitykseltään. Mutta toisilla aloilla ja alueilla on sen merkitys vallan suuriarvoinen. Se on sitä monestakin syystä. Ajatellaanpa vain esim. jotakin isonlaista teollisuusaluetta, jossa on useita saman alan tehtaita. Näiden eri liikkeiden kesken on jatkuva yhteistyö välttämätöntä, ja se käy parhaiden juuri tällaisen paikallisen orgaanin

kaulla, jota kutsumme Paikalliseksi Teollisuusneuvostoksi.

Mutta tästä ei saa muodostua kankeata virastoa, vaan elävä vallankumouselin. Ja sellaisena se pysyy vain silloin, kun se muodostetaan työssä käyvistä työläisistä, lukuunottamatta välttämättömiä toimit-sijoita.

Kun työläiset ovat edustettuna tehtaan Hallinnossa ja Paikallisessa Teollisuusneuvostossa, voivat siten jatkuvasti seurata asiain käsittelyä, tuoda välittömiä vaikutelmia työpaikoista näihin hallinnollisiin elimiin ja taas toisaalta viedä oikeita tietoja tehtaaseen, niin se tekee toiminnan avonaiseksi, poistaa aiheettomat epäilykset sekä opastaa työläisiä teollisen tuotannon johtoon ja hallintaan.

Monet kysymykset ovat sen luontoisia, että ne koskevat eri alain neuvostoja. Sitä varten onkin järjestettävä neuvostojen keskinäinen suhde sellaiseksi, että ne vaikeudetta voivat sopia yhteisestä menetelmästä. Tietenkään ei Paikallinen Teollisuusneuvosto saa olla kokoonpanoltaan niin suuri, että toimintansa takia pahasti kangistuu.

Työ- ja palkkaehtojen käsittely tulee niinikään kiinnittämään Paikallisen Teollisuusneuvoston huomiota. Sillä ne tulevat käsittelemään m. m. samoja asioita kuin aikaisemmin ammattiosastot. Mutta kun liike ja liikkeet kokonaisuudessaan ovat edustettuna samassa työläisjärjestössä, niin ei ole syytä otaksua että edes n. k. etukysymyksissä aiheutuisi johdon ja muun työväen välille erimielisyyttä. Kaikki kun ovat samalla sekä isäntiä että työläisiä.

Keskus-Teollisuusneuvosto

eli Neuvosto, joka käsittää koko maassa määrätyn teollisuuden, on muodostettava Korkeimman Kansantalouselämyksen neuvoston ohjeiden mukaan. Se tulee nimittämään Teollisuusneuvoston johtajan ja mahdollisesti myös muitakin tärkeimpiä toimihenkilöitä. Muuten täytyy Teollisuusneuvostolla — aikajaksotain pidettyjen neuvottelukokousten kautta — olla joltisenkin laaja itsenäisyys alansa teollisuusoloja järjestettäessä.

Mutta laajoillakaan valtuuksilla varustettu vallankumouksen luoma elin ei saa asioita menestyksellisesti johdetuksi ellei muisteta tunnuslausetta: »Joka mies kuin sotamies». Mielikuvituksessamme voimme nähdä mitenkä vallankumous synnyttää tilanteen, jolloin koko maa on ikäänkuin yhtenä sotaleirinä ja kaikki työläiset vallankumouksen sotureina. Avoimen taistelun kestäessä tunnetaan vain sotilaita ja sotilaskuria. Eroitus sotilaiden ja sotilaiden välillä on ainoastaan siinä, että toiset taistelevat, sanoisinko ammattimaisesti ase kädessä vihollista vastaan siksi kunnes se on voitettu, toiset taas tekevät sodankäynnille ja kumoukselle välttämätöntä työtä, joko sitten teollisuuden, maanviljelyksen tai muulla hyödyllisellä alalla, ja ovat tarvittaessa — vallankumouksen niin vaatiessa — valmiit tarttumaan myöskin aseisiin. Se onkin luonnollista, sillä yhteinen asia, yhteinen etu, pakottaa alistumaan samantaiseen kuriin ja järjestykseen. Ilman sitä ei ole mahdollisuutta voittaa niitä lukuisia vaikeuksia, jotka työväen vallankumouksesta ovat seurauksena.

Kaikkien erilaisten ja moninaisten esteiden ja salpojen murtamiseksi ei voittoisalla työväestöllä ole muuta niin varmaa ja luotettavaa keinoa kuin se, mikä sisältyy tuohon mainittuun tunnuslauseeseen. Se sisältää ja merkitsee käytännössä paljon. Miten se vaikuttaa teollisuusaloilla, sitä valaiskoon esimerkki:

Teollisuusneuvostolla on selvillä alansa teollisuus, sen tarpeet ja puutteet. Se tietää, mitä mikin tehdas kunakin aikana vaatii, ei ainoastaan koneisiin ja raaka-aineisiin, vaan myöskin työvoimaan nähden. Se tietää, että esim. vetureita valmistavassa tehtaassa on puute niistä ja niistä työmiehistä. Näitä puuttuvia ammattilaisia on jossakin maaseudun tehtaassa, jossa miehet tekevät vallan toisarvoisia tehtäviä. Mutta ne eivät ole halukkaat muuttamaan sieltä kaupunkiin, koska heillä maalla on mahdollisesti oma asunto, lehmä, perunamaata y. m. sellaisia etuja, joita ei kaupungissa ole saatavissa. Tulee kysymykseen, miten tällaisessa tapauksessa menetellään? Jos asianomaiset työläiset — jotka eivät aina tunne riittävästi kokonaisuuden vaatimuksia — päättäisivät kysymyksen omin neuvoin, niin tulos saattaisi useassa tapauksessa olla kielteinen. Mutta kun vallankumouksen etu, jonka Teollisuusneuvosto hyvin tietää, pakottaa muuttamaan, niin se on tehtävä. Siksi täytyy Teollisuusneuvostolla olla valta siirtää työläisiä tarpeen mukaan aina sinne, missä niitä kunakin aikana parhaiten tarvitaan ja missä voidaan kunakin aikana tehdä vallankumoukselle suurin palvelus.

Miten Teollisuusneuvosto olisi muodostettava, riippuu suureksi osaksi teollisuuden laadusta ja laa-

juudesta. Toisten alojen neuvostot voivat olla huomattavasti pienemmät kuin toisten. Asettamisperustekin tulee toisissa olemaan erilainen kuin toisissa. Ohjeeksi kuitenkin on omaksuttava, ettei neuvosto jäsenmäärältään saa olla monilukuinen. Asialle olisi alkuaikoina useimmiten varmaan eduksi, jos neuvostossa olisi vain johtaja ja hänen rinnallaan riittävä määrä spesialisteja, erikoistyöntekijöitä ja neuvonantajia. Eräissä tapauksissa voi kuitenkin teollisuuden laatu ja laajuus tehdä useampijäsenisen neuvoston välttämättömäksi. Se voi käydä tarpeelliseksi eri alain edustuksen takia. Osittain se on myöskin henkilökysymys.

Paikallisneuvosto.

Edellä on jo kosketeltu tehtaan Hallintoa, sen ko-
keonpanoa ja tehtäviä, siihen eroittamattomasti liit-
tyvää Tehdaskomiteaa ja sen tarkoitusta, sekä pai-
kallista ja maata käsittävää Teollisuusneuvostoa. Kul-
lakin näistä on erillisiä ja yhteisiä tehtäviä teollisen
tuotannon järjestämisessä. Varsinainen teollinen toi-
minta ei välttämättömästi muita pääelimii enään
kaipaisikaan, lukuunottamatta koko teollisuutta yh-
distävää elintä, Korkeinta Kansantalousneuvostoa.
Mutta teolliseen toimintaan liittyy myöskin suuri
määrä sellaisia tehtäviä, joita kylläkään ei tavalli-
sesti katsota teollisuustoimintaan kuuluvaksi, mutta
jotka työväen vallan aikana tai työväen hallitsemissa
liikkeissä ovat eroittamattomassa yhteydessä. Sellai-
sia ovat ennenkaikkea ne, jotka sisältyvät työ- ja palk-
kaehtoja koskeviin kysymyksiin.

Tämän johdosta saatettanee huomauttaa, että työväen elinkysymyksiä tai kysymyksiä, jotka koskevat välittömästi työväen toimeentuloehdoista, ei sovi sotkea yhteen teollisuutta järjestävän toiminnan kanssa, sillä se on vain haitaksi kumpaisellekin. Ja epäilemättä henkilö, joka kysymyksen eri puolia läheinkin ajattelematta ja ikäänkuin vaistomaisesti entisyyteen nojaten, voi tuollaisen ensi vaikutelman saada. Mutta jokaisen ajattelevan työläisen on kuitenkin verrattain helppo huomata, että vaikka koko se toiminta, mikä sisältyy käsitteeseen teollisuustoiminta, yhdistetään *saman työläisjärjestön* alaiseksi — antamatta eri järjestöjen kautta aihetta työntekijä- ja työnantajakäsitteen edelleen säilymiseen — niin se ei kuitenkaan estä tarpeellisen työnjaon toimeenpanoa. Päinvastoin se on menestyksellisen toiminnan ehto.

Asiallinen tulos on siis kumpaisessakin tapauksessa tai kumpaistakin menetelmää käyttämällä sama. Eroitus on vain siinä, että jos saman työläisjärjestön alaisuudessa käsitellään ja päätetään käytännöllisen elämän esiintuomat mitä moninaisimmat asiat, niin vapaudutaan sellaisesta luonnottomuudesta (mikä mahdollisuus kysymystä teorettisesti katsoen on olemassa), ettei n. k. elukysymyksissäkään toinen työläisjärjestö joutuisi toista vastaan. Tällöin ei olisi mitään erikoisia »johdon» ja työväen edustajia, vaan ainoastaan työläisiä, jotka kunakin aikana työtätekevien toimeentuloehdoista päätettäessä ja niitä keskinäisesti järjestettäessä ottavat huomioon vallankumouksen suomat mahdollisuudet aivan samaten kuin muissakin kysymyksissä.

Kun asiain järjestelyssä lähtee tältä pohjalta, niin se tekee välttämättömäksi sellaisen paikallisen elimen, joka paikkakunnittain muodostuu kaikkia eri teollisuuksia ja teollisuuden palveluksessa olevia työläisiä yhdistäväksi siteeksi. Se tulisi m. m. käsittelemään yleisluonteiset työ- ja palkkaehtoja koskevat kysymykset, avustamaan yleisten tariffien valmistamisessa j. n. e. Lyhyesti: se tulisi muiden tehtäviensä ohella suorittamaan myös samoja tehtäviä kuin aikaisemmin paikallisjärjestöt.

Puheenalainen Paikallisneuvosto muodostetaan paikallisten teollisuusneuvostojen edustajista. Sen läheisimpänä tarkoituksena on, kuten yllä esitetyistä viittauksista jo selvinnee, yleistää paikallisten neuvostojen yleisluontoiset asiat, s. t. sellaiset, jotka koskevat välittömästi eri aloja ja eri alojen työläisiä, sekä toisaalta valvoa teollisuuden järjestelyä varten annettujen määräyksien täytäntöönpanoa.

Mahdollista myös on, että määrättyissä tapauksissa tullaan paikallisneuvostojen alaisuuteen liittämään sellaisten kysymysten johtoakin, jotka eivät ole varsinaista teollista toimintaa ja eivätkä välittömästi kuulu minkään paikallisen teollisuusneuvoston alaisuuteen. Mutta tällaisen mahdollisuuden varalle kysymyksen yksityiskohtainen käsittely on kuitenkin tässä yhteydessä tarpeeton. Se saa jäädä teollisuuden lähemmin kehitettäväksi. Pääasia oli vain osoittaa tällaisenkin vallankumouselimen tarpeellisuus.

Korkein Kansantalousneuvosto

on se laitos, joka työskentelee välittömästi teollisuuskomissaarin johdon ja valvonnan alaisena. Se hoitaa ja valvoo teollisuutta koko maassa. Sen muodostavat eri teollisuusneuvostojen edustajat. Minkäverran ja minkälaisen perusteen mukaan tulisi Teollisuusneuvostojen valita edustajia Korkeimpaan Kansantalousneuvostoon, on mielestäni alkuaikoina enemmän tarkoitukse mukaisuuden kysymys kuin tavallinen sääntökysymys. Toisilta aloilta tulisi olla suhteellisesti useampia edustajia kuin toisilta, riippuen henkilöstä, tarpeista, vaatimuksista j. n. e. Sitäpaitsi voi olla mahdollista, että visseissä tapauksissa ja visseinä aikoina on välttämätöntä kutsua Korkeimpaan Kansantalousneuvostoon edustajia muistakin työväen elimistä kuin teollisuusneuvostoista.

Jos Teollisuusneuvosto katsotaan alallaan olevan joltisenkin itsenäinen, voivan vapaasti päättää, mitkä tehtaat esim. pidetään käynnissä, missä mitäkin teetetään j. n. e., niin Korkein Kansantalousneuvosto päättää ja tekee tunnetuksi, mitä milloinkin tarvitaan. Se tietää kokonaisuuden vaatimukset, tietää milloin on millekin alalle kiinnitettävä suurin huomio, milloin jotakin alaa on laajennettava tai supistettava. Tällaisissa tapauksissa tulee teollisuusneuvostojen alistua Korkeimman Kansantalousneuvoston määräyksiin.

Tulisiko Korkeimmassa Kansantalousneuvostossa olevilla eri teollisuuksien edustajilla olla neuvoston kokouksissa äänioikeus tai olisivatko ne vain neuvonantajia, on harkintakysymys. Viimeisen kumouksen aikana, kun esim. Työasiain Osaston valtuutetulla oli eri aloilta neuvonantajia, niin niillä ei ollut äänioikeutta. Kaikki nim. käsittivät, että päätökset saattoivat olla lopullisesti riip-

puvaisia vielä Kansanvaltuuskunnasta ja päätöksellä, joka oli ristiriidassa valtuutetun käsityksen kanssa, ei näyttänyt olevan sanottavaa merkitystä. Ja mielihyvällä voi yhteistyön todeta. Sen parempaa yhteistyötä ja -ymmärrystä ei vastaisuudessaakaan tarvittaisi. Jokainen suhtautui tehtäväänsä antautumuksella, eikä pienintäkään oiretta ollut havaittavissa, että äänioikeudettomuus olisi mitenkään häiritsevästi vaikuttanut.

Toiselta puolen voidaan kyllä väittää, että äänioikeus sitoo suurempaan vastuunalaisuuteen. Ja useassa tapauksessa saattaa asianlaita ollakin siten, ainakin silloin, kun tulee kysymys toiminnan vakinaiselle pohjalle rakentamisesta. Mutta alkuaikoina ei ole eduksi pyrkiä mihinkään kaavamaisuuteen. Sillä käytäntö kyllä tulee pian johtamaan varmempiin uomiin. Ja vain siten päästään suotuisiin tuloksiin.

Minkälaisia alaosastoja erilaisten tehtävien suorittamista varten tulee sekä teollisuusneuvostojen että Korkeimman Kansantalousneuvoston alaisuuteen asetettavaksi, sitä on tarpeeton lähteä edeltäpäin ennustamaan, sillä käytäntö on tässä, kuten monessa muussakin, varmin opettaja. Kokemukseen nojaten voisin mainita eräitä esimerkkejä viimeisestä kumouksestamme, mitenkö tehtävät alkoivat käytännössä erikoistua, ilman minkälaisia esikuvia.

Työasiain Osaston suostumuksella pantiin käyntiin joukko erilaisia tehtaita, määrättiin johtajat, hallinnon jäsenet, myönnettiin luottoa j. n. e. Näistä, samoin kuin eri tehtailta työskentelevistä työläisistäkin, oli kyllä kirjalliset tiedot, mutta kun käynnissä olevia tehtaita oli useita, niin niitä koskevat tiedot eivät olleet käytettävissä ilman eri hakemista. Hakeminen taas vei aikaa ja oli epäkäytännöllistä. Ja kun erilliset ja kokonaistiedot

piti olla mikä hetki tahansa käytettävissä, niin syntyi luonnollinen ajatus: noiden erilaisten tietojen kokoamis-
ta, järjestämistä ja asianmukaista suorittamista varten
täytyy asettaa henkilö, joka erikoisalanaan suorittaa juuri
noita määrättyjä tehtäviä. Se oli alkuna erikoisjaoston
syntymiseen. Ajanpitkään olisi se vaatinut useita työn-
tekijöitä ja varmaan jakautunut vielä eri jaostoiksi rajoi-
tetuimpien tai kehityksen luomien uusien tehtävien suo-
rittamista varten.

Kun pidetään ohjeena, että keskuselimillä täytyy
joka hetki olla selvillä sekä kokonaisuus että sen yksi-
tyiset osat, niin se määrää tehtävien jaon ja järjestelyn.
Niin tapahtui aikaisemmin ja niin tapahtuu vastaisuus-
dessakin kaikilla aloilla.

Neuvonta- ja tarkkailutyö.

Kun teollisuuden järjestämistä varten on saatu luo-
duksi vallankumouksellisen köyhälistön etujen mukainen
koneisto, asianmukainen työnjako tiiviisti keskitettyine
johtoineen, niin tulee kysymykseen, miten johto pysyy
lapahtumain ja tehtävään tasolla siten, että se tositeolla
voi hallita ja johtaa. Tämä on mielestäni mahdollinen
vain siten, että huolellisen neuvonta- ja tarkkailutyön
avulla saatetaan eri elimien keskinäiset suhteet mitä lä-
heisimmiksi. Neuvonta- ja tarkkailutyö on saatava mitä
täydellisimmäksi. Erikoisen tärkeä on ohjeiden antami-
nen 1) teknillistä ja liiketoimintaa koskevissa asioissa,
2) työn johdossa ja valvonnassa, 3) tilien ja rahavarain
hoidossa sekä 4) tilastojen keräämisessä.

Kuukausittain laadittavien tarkkojen raporttien
avulla on päästävä siihen, että Teollisuusneuvostoissa ja
Korkeimmassa Kansantalousneuvostossa numeroihin pe-

rustamalla saadaan selvä kuva kustakin liikkeestä, kulta-kin teollisuusosalta ja koko maan teollisuudesta. Tarkkailun ja tietojen keräämisen tulee olla järjestetty siten, että myös tehtaan hallinto niiden avulla helposti ja yksityiskohtaisesti on selvillä ja voi seurata työtoiminnan kehitystä kaikilla liikkeen eri aloilla ja puolilla, sekä että hallinto aina vaadittaessa voi osoittaa liikkeen tilan.

Vain huolellisen neuvonta- ja tarkkailutyön sekä tilastollisten numeroiden avulla on teollisen tuotannon alalla mahdollisuus päästä siihen, että keskuselimissä tiedetään kunakin aikana vallitseva tilanne tai, toisin sanoen, pysytään tapahtumain tasalla ja siten myös pystytään johtamaan tuotantoa olojen vaatimalla tavalla. Tilastojen avulla käy nimittäin mahdolliseksi eroittaa aakat jyvistä, seuloa esiin ne luvut, jotka antavat luotettavan kuvan teollisuuselämästä monine kirjavine yksityispiirteineen, erilaisine varjostuksineen ja vaiheineen. Jokainen voima, joka liikkuu ja vaikuttaa teollisella alalla, lyö leimansa tilastollisiin lukuihin. Elottomat numerot, kuolleet luvut, järjestettyinä ryhmiin ja riveihin, luvut, jotka itsessään eivät puhu mitään, ne osaa tilastomies pakoittaa aukaisemaan suunsa, kertomaan työtätekevien teoista ja suruista, sekä niistä yhteiskunnallisista laeista, joita kunakin aikana on täytynyt totella.

Työnjohto.

Erottamattomana osana teollisuuden järjestelyssä on myöskin kysymys työnjohtajista ja teknillisiä tietoja omaavista henkilöistä. Kumouksen asettamat vaatimukset tiedetään. Ne ovat suuret sekä kuriin että työtehoon nähden. Mutta merkittävä tosiasia on, ettei kumouksellisella työväellä ainakaan alkuaikoina ole läheskään

riittävästi harjaantuneita työnjohtajia. Porvarillisia asiantuntijoita voidaan kyllä eri aloilla käyttää, ja niitä täytyykin käyttää apuna, mutta suureksi ei tätä apua voida kuitenkaan vähään aikaan arvioida. Käytännöllisiin työnjohtajiin nähden supistunee apu vieläkin vähempään. Näin ollen täytyy työväenluokan tässäkin asiassa luottaa vain omiin voimiinsa ja kehittää ja kasvattaa omasta keskuudestaan eri aloille tekijöitä.

Jos tavallinen kapitalisti arvioisi työväenluokan voimia teollisuuden ja tuotannon järjestelyssä ja yleensä niitä edellytyksiä, joiden alaisuudessa tätä työtä tul- laan suorittamaan, niin hän varmaan sanoisi: 1) työväes- töllä ei ole riittävästi teknillisesti kehittyneitä tai tek- nillisiin tehtäviin perehtyneitä henkilöitä; 2) ei ole ko- kemuksen kouluuttamia työnjohtajia; 3) ei ole tarpeeksi raaka-aineita; ja 4) puuttuu yleensä liiketoimiin perehty- neitä ja pystyviä voimia.

Lopputuloksena tällaisesta arvioimisesta tulisi epä- lemättä olemaan, etteivät edellytykset vallan toivorik- kailta näyttäisi. Eikä niin nykyoloissa olekaan. On nimittäin huomattava, että viisi vuotta kestänyt sota on syössyt kaikki maat taloudelliseen perikatoon. Sinä aikana on kulutettu valmiit tuotteet, käytetty poltto- ja raaka-ainevarastot, tuhottu kuljetus- ja liike- välineitä, tapettu rintamilla ja rintaman takana suunnat- tomat määrät parasta työvoimaa, eli toisin sanoen, val- lan tolkuttomasti tuhottu teollisessa toiminnassa tarvit- tavia edellytyksiä. Näin ollen se vararikkopesä, jonka selvittäjäksi historiallinen kehitys on määrännyt ku- mouksellisen proletariaatin, ei ole vähällä kunnollisesti selvitetty. Mutta kun eteenpäin on mentävä ja men- nään, niin on ajateltava vain sitä, miten mahdollisimman vähän virheitä ja erehdyksiä tehden voitaisiin tämä kysy-

mys järjestää. Lopullisen menestymisen ja voiton laakeena on vain työväenluokalle ominainen uupumattomuus taistelussa vaikeuksien voittamiseksi. Tätä paljon merkitsevää tekijää ei tavallinen kapitalisti osaisi ottaa laskuissaan huomioon.

Taistellen eteenpäin pyrkivä työväestö ei tahdo salata puutteitaan. Mutta ei se myöskään puutteiden ja vaikeuksien edessä masennu, vaan päinvastoin ne kannustavat sitä erikoisesti kiinnittämään huomiota kaikkien vaikeuksien voittamiseen. Tiedetään, että vähilläkin (tässä tapauksessa kehittymättömillä) voimilla saadaan suuria aikaan, kun vaan riittää tarmoa jatkuvaan ponnistukseen.

Tietyt puutteet kiinnittävät aivan kuin ilsestään huomion 1) työkuriin, 2) järjestykseen työpaikoilla, 3) porvarillisten asiantuntijain käyttämiseen teollisuuden palveluksessa, 4) aikapalkalta urakkajärjestelmään siirtymiseen ja 6) työnjohtoon ja siinä ilmeneviin seikkoihin.

Ja kun näitä kutakin käsitellään siinä mielessä, että niin suurta vaikeutta ei voi tulla, ettei sitä työväen yhteisillä voimilla voitettaisi, niin raskaillakin näyttävät vaikeudet ovat verraten helposti voitettut. Esim. sellainen kuin työnjohtoa koskeva kysymys, näyttää verraten vaikealta, sillä eihän työnjohtajia ole työläisten keskuudessa, työnjohtajat kun eivät juuri milloinkaan ole kulkeneet taistelevan köyhälistön mukana. Päinvastoin he ovat olleet kapitalistien mukana työläisten pyrkimyksiä vastaan. Mutta siitä huolimatta tämäkin kysymys, kunhan siihen vaan kiinnitetään riittävää huomiota, tulee nopeasti saamaan suotuisan ratkaisun.

Työnjohto sellaisenaan on monipuolinen ja mutkikas

juttu. Tällaisen kirjoitelman puitteissa ei luonnollisesti ole tarkoituksen mukaista käsitellä sitä muuta kuin eräin viittauksin jo senkin takia, että eri alat niin työn laatuun kuin työntekijöihinkin nähden vaativat suuresti eroavaa työnjohtotapaa. Eihän esim. rakennusteollisuudessa menesty samat menetelmät kuin tehdasteollisuudessa. Tietenkin on kaikkialla yhtymäkohtia, vaikkapa ne yksityiskohdissa eroavatkin.

Yleisesti kysymystä käsiteltäessä on työnjohto järjestettävä siten, että ylempäin johtajain kesken sovitetaan, mitkä asiat tai työt tulevat kullekin heille kuulumaan, minkä jälkeen kukin huolehtii vain omasta alastaan kokonaisuudessaan. Täten sovittu työnjako ja johto edellyttävät (sama sääntö ulottuu ja pitää paikkansa kaikkiin työväen vallankumouselimiin nähden), että jokaisen on tiedettävä, paitsi tehtävänsä, myöskin toimialansa rajat, joita ulommaksi ei saa mennä. Missään tapauksessa ei ole hyväksyttävä sellaista, että toinen johtaja — toimiipa hän millä alalla tahansa ja onpa miten tärkeässä johtoasemassa tahansa — sekaantuu välittömästi määräyksineen toisen alueelle. Milloin joudutaan kosketuksiin toisen toimialan kanssa, tulee sen tapahtua vain asianomaisten johtajain välityksellä. Muussa tapauksessa on aina vaara, että asiantuntemattomuudella sotketaan järjestystä ja asioita sekä aiheutetaan työtoiminnassa tarpeetonta häiriötä.

Johdon yhtenäisyyden aikaansaamiseksi tulee johtajiston harkitsemassaan laajuudessaan pitää neuvottelukokouksia. Näissä kokouksissa päätetään aina lähinnä vastaisista menettelytavoista ja suunnitelmista sekä arvostellaan siihenastista.

Tällaiset neuvottelut muodostuvat siten koko toi-

minnan ylimmäksi johdoksi. Niissä saa jokainen eri osastoilla toimiva johtaja uudet ohjeensa, jotka hän sittemmin esittää apulaisilleen.

Varsinaisen työtä johtavan johtajan tulee saada uudet suunnitelmat siksi ajoissa että hän ehtii niihin tutustua ja laatia omat suunnitelmansa, jotka hänen tulee ajoissa jakaa apulaisilleen.

Uusista työpiirustuksista tulee työnjohtajan etukäteen laskea ja piirustaa ulos eri pikkuosat, detaljit, jotka sitten annetaan asianomaisille työntekijöille.

Ennenkin työnjohtaja ottaa käytäntöön yhtään uutta työpiirustusta tulee hänen kontrolloerata, että erikoismitat pitävät yhtä päämittojen kanssa ja että hänen omat antamansa mitat käyvät yhteen piirustusten kanssa. Jos tämän tekee huolellisesti, ei milloinkaan tarvitse purkaa valmista työtä mittavirheiden vuoksi.

Yhtä tärkeätä kuin mittojen tarkkailu, on työvoiman oikea jaottelu työn suorittamista varten. Tässä on ehdottomasti huolehdittava siitä, ettei ammattimiehen milloinkaan tarvitse odottaa apumiestä, mutta samalla on suhde saatava sellaiseksi, että juuri ammattimiehen raakaineentarvis määrää apumiesten työn joutuisuuden.

Usein järjestetään työt siten, että yhtä urakalla työskentelevää tai vaikkapa tuntipalkallakin koneessa työskentelevää ammattilaista avustaa suurempi joukko apuväkeä, joiden ilman valvontaa on pakko tyydyttää kone- tai urakkalainen. Tällaiseen menetelmään perustui työjärjestely porvarillisissa teollisuuslaitoksissa, joissa kilpailun tähden oli saatava mahdollisimman suuri tulos. Oikein käytettynä ja ymmärrettynä on tämä mielestäni juuri sitä, mihin meidänkin tulee pyrkiä. Kokemus ja paikalliset olosuhteet, kuten esim. koneitten asema, määräävät kussakin eri tapauksissa, miten milloinkin tuollainen oikea suhde saadaan aikaan.

Sääntönä voisi pitää, tai ainakin tulisi pyrkiä siihen, ettei työpäivän kuluessa tarvitse muuttaa aamulla annettua työmääräystä. Paikasta toiseen siirteleminen hukkaa arvaamattomasti työaikaa ja vähentää siten siis työntulosta. Tämän vuoksi tulee työnjohtajan huolehtia siitä, että hänellä on joka aamuksi päivän suunnitelma valmiina, jonka voi panna siekailematta käytäntöön.

Tärkeätä on, että työhön alkaminen aamuisin ja ruoka-aikain jälkeen tapahtuu vitkastelematta, samoin ettei liian aikaisin työstä pois lähdetä. Sitä varten on useampia koeteltuja kontrollijärjestelmiä, mainitakseni niistä ensiksikin pienissä oloissa yleisimmän: nimen tai numeron huudon. Tarkempia menetelmiä ovat n.s. numerolappujärjestelmät ja erilaiset, numeroilla ja näppäimillä varustetut sähkötaulut.

Työnjohtoon kuuluu välittömästi työtuntien kirjanpito. Suurissa tehtaissa tulee tehtävä antaa erikoisille tuntikirjureille. Sen yhteyteen kuuluu lähinnä kirjanpito eri töistä ja niistä konttoriin tiedoittaminen. Tämä jälkimäinen on erittäin tärkeätä ja sitä varten on myös eri järjestelmiä, jotka perustuvat siihen, että työntekijälle annetaan joka päivä pieni lomakekaavake, johon hänen tulee merkitä mitä työtä hän päivän kuluessa on tehnyt ja paljonko aikaa siihen kulunut. Näistä tiedoista on sitten laskettavissa eri töiden hinnat. Lähempi määrittely tässäkin suhteessa riippuu jonkun verran tuotannon laadusta.

Valmiin työn vastaanottaminen on työnjohtajan tehtävä ja on hänen vastattava siitä sen jälkeen kun on työn hyväksynyt. Tiedottaminen tarvittavista raaka-aineista kuuluu tavallaan työnjohtajalle, joten hänen tulee olla varastonhoitajan kanssa välittömästi vuorovaikutuksessa, ettei keskeytymistä työssä tulisi syntymään.

Töiden johtaminen kuuluu osaston vastuunalaiselle johtajalle siten, että hän vastaa liikkeen hallinnolle koko osastonsa toiminnasta. Hän on yksin oikeutettu järjestämään työnteon työpaikalla, ottaen tietenkin huomioon aputyönjohtajien asialliset lausunnot, samoin kuin asianomaisten työntekijäin mahdolliset huomautukset työn suoritukseen nähden. Osaston johtaja on oleva oikeutettu ottamaan ja erottamaan osastonsa työntekijät, tästä asiasta mahdollisesti annettavien ohjeiden mukaan.

Käytännöllinen työnjohto on myöskin keskitettävä, samoin kuin liikkeidenkin johto. Kun sekä johtajat että johdettavat ovat saman luokan, kumouksellisen köyhälis-
tön palveluksessa, niin tämä tuleeekin varsin hyvin mahdolliseksi. Kummankin tulee jatkuvasti muistaa, etteivät he ole toistensa vastustajia, vaikka tehtävien luonne onkin eri henkilöillä erilainen. Kumpaisetkin ovat kokonaisuudelle välttämättömät ja mitä paremmin kumpikin voi tehtävänsä suorittaa, sitä suurempi voitto kokonaisuudelle.

Tietenkin alkuaikoina siellä täällä ilmenee vastakkaisia käsityksiä. Saattaahan jonkun vähemmän ajattelevan osan esim. vallata tilapäisesti sellainenkin tunne, että johdon ja työväen edut ovat muka ristiriidassa. Tästä myöskin johtuu — kuten esimerkit Venäjältä osoittavat — että paikallisen työväen liian suuri määräysvalta oman tehtaan asioissa ei aina pysy kokonaisetujen vaatimallatasolla, vaan johtaa pikkuharrastuksiin.

Tässä suhteessa, samoin kuin muissakin, täytyy paikallisten harrastusten väistyä kokonaisuuden vaatimusten edessä. Tämä on kysymyksen ydinkohtia, mikä on työnjohdossa kaikissa asteissa otettava huomioon. Ja suhteen työntekijäin ja johtajain välillä tulee olla sellainen, että yleisiä näkökohtia silmällä pitäen valittu joh-

taja määrää, ja työntekijä noudattaa sitä, kuten oikeaa asiaa ainakin.

Asian käytännöllinen puoli on vaikein. Se on se kompastuskivi, johon melkein aina kompastutaan. Miten saada aikaan sellainen tilanne, jota yllä oletettiin siten, ettei työntekijäin kunniantunto tulisi loukatuksi.

Ensimmäinen vaatimus kohdistuu työnjohtajaan. Hänen tulee olla tehtävänsä kouluutettu sekä teknillisesti että sivistyksellisesti, toimissaan ja puheissaan täsmällinen. Mitä on luvannut esim. palkkaukseen nähden, se tulee ehdottomasti pitää, vaikkapa se olisi jossain tapauksessa epäedullistakin liikkeelle.

Määräyksiä antaessaan on työnjohtajan esiinnyttävä arvokkaasti ja niin ystävällisesti kuin mahdollista. Tunnetun ammattimiehen huomautus tulee aina ottaa huomioon silloin kun se koskee suoritettavaa työtä, sillä useinkin on työntekijä siinä suhteessa pätevämpi kuin johtaja. Yleensä tulee työn johtamisessa pyrkiä siihen, ettei se näytä työntekijöistä pakolta, vaan vapaaehtoiselta sopimukselta. Työntekijän tulee saada sellainen vaikutelma, joka vetoaa hänen ammattimiespätevyyteensä sen tehtävän suorittamisessa, minkä hän kerran on ottanut.

Itsehillintää vaaditaan työnjohtajalta suuressa määrässä. Hän ei saa hermostua eikä harmillisenkaan tilanteen jälkeen osoittaa suuttumusta. Työntekijää ei saa milloinkaan yrittää panna työstä pois persoonallisen suuttumuksen takia. Eroittamisesta tulee aina neuvotella tarkoitusta varten mahdollisesti valittujen edustajain kanssa ja on tehtyä päätöstä noudatettava.

Olkoon vielä sanottu, että työnjohtajaksi alkoon ruvetko kukaan, ellei ole ensin tehnyt itselleen selväksi edes näitä seikkoja. Teknillisessä suhteessa vaaditaan

vielä suurempaa oppimista. Hyvä ammattimies ei ilman valmisteluja ole hyvä johtaja, mutta se hänestä kyllä voi tulla.

Vielä on muistettava, että kunolliseen työnjohtojärjestelmään ehdottomasti kuuluu kiinteä määrätyissä tehtävissä pysyminen. Ei sovi aiheetta mennä toisen työalalle. Ei liioin ole hyväksyttävä sellainen menettely, että korkeampi johtaja, sivuuttaen alemman, menee esim. työläisille tekemään muistutuksia. Epäkohdan ilmetessä on tehtävä muistutus asianomaiselle työnjohtajalle ja vaadittava häneltä toimenpidettä. Muussa tapauksessa on vaara, että annetaan ristiriitaisia määräyksiä ja määräyksien toteuttajat eivät tiedä, kenen määräyksiä he viime kädessä ovat velvolliset noudattamaan.

Työtehon kohottamiseksi ja työnjohdon helpottamiseksi on järjestettävä työt urakatöiksi. Se on tosin kysymys, josta työläisten keskuudessa on kapitalismin aikana ollut sangen runsaasti erimielisyyttä. Joutuisat työntekijät ovat sitä puoltaneet, hitaat ja vanhukset vastustaneet. Perussyynä urakkatöiden vastustamisessa on kuitenkin ollut se, että urakkajärjestelmä kapitalistin kädessä muuttui puristimeksi, jonka avulla työläisen nylkemistä monistettiin vallan äärimäisyyksiin. Vain kaikkein elinvoimaisimmat työläiset saattoivat ylötömillä ponnistuksilla päästä keskinkertaista aikapalkkaa paremmille ansioille. Siitä syntyi — ja aivan luonnollisista syistä — työläisten kesken katkeruutta. Alettiin epätasainen taistelu urakkajärjestelmää vastaan, pääsemättä kuitenkaan juuri missään yhtenäiseen tulokseen, sillä itse työläiset eivät saavuttaneet kysymyksessä riittävää yksimielisyyttä. Ja erimielisyyttä se mahdollisesti saattaa eräillä aloilla synnyttää vielä työväen diktatuurinkin aikana. Mutta kun täytyy huomattava osa

parasta työvoimaa pitää armeijassa ja kaikista teollisuustuotteista on kova puute, niin työväellä ei ole muuta mahdollisuutta kuin koettaa puristaa kaikilta niin paljon kuin se suinkin on mahdollista.

Olisiko urakatöissä ansaitsemiseen nähden tehtävä joku raja, kuten esim. Venäjällä 50—70 prosenttiin, vai olisiko se pidettävä aivan vapaana? Allekirjoittanut ei tahdo kieltää vapaassa urakassa ilmenevän vissejä epäkohtia, jotka myöhemmin saattavat muodostua häiritseviksikin, mutta poikkeuksellisena aikana on se mielestäni parempi kuin rajoitus.

Miten työväen keskuudessa kehitettäisiin ja kasvatettaisiin kunnollisia työnjohtajia on kysymys, joka ansaitsisi erikoista huomiota. Vaatimukset, jotka kunnolliselle työnjohtajalle asetetaan ovat melkoiset. Hänen pitäisi, paitsi alansa tuntemusta, omata joltinenkin määrä teknillisiä tietoja, osata kirjoittaa, laskea, tuntea piirustuksia, osata suhtautua työväestöön sekä omata kommunistiset käsitykset, jotta voisi kaikessa toiminnassaan ja sopivissa tilaisuuksissa esiintyä työväen vallan puolesta. Ilman kouluutusta ei tälläkään alalla päästä sellaisiin tuloksiin kuin välttämättömästi pitäisi. Sen ovat venäläiset toverit huomanneet, ja työnjohtajain opetus-kursseja on järjestetty useitakin.

Samaa menetelmää täytyy epäilemättä meidän suomalaistenkin käyttää, jos mielimme saavuttaa nopeasti tuloksia. Eräänlaisena apuna voitaisiin myöskin toimittaa kirjasia, joissa tämän kysymyksen eri puolia valaistaisiin. Mutta heti kun mahdollisuudet vain avautuvat, täytyy tämän asian kehittämiseksi kiinnittää vakavaa huomiota ja alkaa varta vasten kasvattamaan kommunistisia, pystyviä työnjohtajia.

Teollisuuden kansallistaminen.

Periaate teollisuuden ja teollisuuslaitosten kansallistuttamisesta on kommunismin kannalta selvä ja riidaton: kaikki tuotantolaitokset on otettava yhteiskunnan huostaan. Mutta menettelytavasta, missä laajuudessa ja millä nopeudella tuo periaate kumouksen tapahduttua tullaan toteuttamaan, siitä voidaan olla eri mieltä. Edeltäpäin on kuitenkin tarpeetonta lähteä aprikoimaan yksityiskohtaisesti, miten kussakin erikoistapauksessa tullaan menettelemään, sillä sellaisesta ei olisi mitään hyötyä. Todellisuus siinä kuitenkin tulee viime kädessä tien viitoittajaksi ja se saattaa tapahtua juuri sellaisissa merkeissä, joita ei ole osattu edeltäpäin ottaa laskuissa lukuun. Ainoa, johon ennakolta kannattaa huomiota kiinnittää, ovat ne mahdollisuudet, joiden kanssa todennäköisesti heti vallankumouksen alussa joudutaan kosketuksiin ja jotka välittömästi lyövät leimansa teollisuuden järjestykseen. Niitä eri mahdollisuuksia sietää tarkastaa vähän lähemmin.

Sotatoimet, niiden laajuus ja kestävyys tulevat teollisuuden järjestyssä näyttelemään sangen suurta ja merkittävää osaa. On hyvin mahdollista, että kumousta seuraa pitkäaikaiset taistelut, jotka vaativat teollisuustyöväestöstäkin parahiston suoranaisiin rintamatehtäviin. Miten nopeasti saadaan lahtarivallan niskahermet nujerretuksi, siitä riippuu rintaman selkäpuolella esiintyvän asiain järjestäminen. Jos esim. ei onnistuttaisi lähiaikoina lahtarien armeijaa kokonaan tuhoamaan, vaan he onnistuisivat pitämään sen, vaikkapa heikkonakin koossa, ja Skandinavian työväestö ei taas pystyisi pitämään sikäläisiä lahtareita kurissa, joten ne saisivat tilaisuuden julkiseen tai salaiseen vehkeilyyn suomalaisten lahtarien

kanssa. Neuvostotasavaltaa vastaan, niin olisi se, niinkin laajassa maassa kuin Suomi, suuresti vaikuttava tekijä.

Parhaassakin tapauksessa tulevat sotatoimet kuitenkin viemään niin paljon aikaa, ettei teollisuuden järjestämistä voida jättää sotatoimien päättymiseen, vaan on sitä järjestettävä jo niiden kestäessä. Siksi tuo järjestäminen tulee tavallista tärkeämmäksi. Jo armeijaa järjestettäessä on otettava huomioon myöskin tuotannon järjestely. Sillä ~~kun~~mankin menestys — mikä on sama kuin vallankumouksen menestys — riippuu sangen suuresti siitä, miten osataan tehtävien merkitys arvioida ja käytettävissä olevat voimat jakaa. Koneisto kokonaisuudessaan täytyy saada kokoonpanonsa puolesta niin joustavaksi ja käynniltään niin herkäksi, että sen eri osia voidaan milloin tahansa panna nopeampaan tai hiljaisempaan käyntiin, toisia osia taas tilanteen ja olosuhteiden vaatimusten mukaan kokonaan keskeyttää.

Tämä on välttämätöntä jo senkin takia, että kapitalistinen sota on aiheuttanut miltei kaikkien tavarain loppumisen. Vaikka tullaankin pitämään ohjeena, että tuotetaan vain hyödyllistä, välttämätöntä, ja että kaikki sellaiset kapitalismin aikana tuotetut tuotteet, joilla ei ole työtätekevien hyvinvoinnin kanssa mitään kosketusta, kuten esim. jatkuvat sotavarustukset imperialistisia sotia varten, moninaiset ylellisyystuotteet j.n.e., tulevat olemaan työvään diktatuurin aikana vieraita, niin siitä huolimatta menee pitkä aika ennenkuin edes pahin puute saadaan poistetuksi. Siksi suureksi se on kohonnut. Epäilyksittä saamme sanoa, että hyödyllisistä teollisuustuotteista on ja tulee olemaan pitkän aikaa ankara puute. Monien puuttuvien tuotteiden valmistaminen on vallankumoukselle suorastaan elinkysymys.

Eikä välttämättömyystavaroihin voida lukea suinkaan yksinomaan niitä tuotteita, jotka välittömästi palvelevat vallankumoussotaa ja -sotatarkoituksia, vaan myös sellaiset, joita tarvitaan tähdellisesti maatalouden aloilla. Sillä asianlaita on nykyisin siten, että teollisuuden kanta määrää sangen huomattavasti myöskin maataloustuotannon. Maataloustuotteiden jalostamisessa esim. käytetään puhtaasti teollisia tuotantovälineitä: separaattoreja ja maanviljelyskaluja, rakennuksia ja kulkuneuvoja, leseitä ja öljyakkuja j. n. e. Ollaan oikeutettuja sanomaan: »Jos voitaisiin analysoida kilo voita taloudellisesti, niinkuin se voidaan tehdä kemiallisesti, hajottaa se alkutekijöihinsä, niin osoittautuisi varmaan, että teollisuustyöllä olisi ollut yhtä suuri osa sen valmistamisessa kuin varsinaisella maanviljelystyöllä». Sitäpaitsi — mikä vallankumouksessa on tärkeintä — vain teollisuustuotteisiin vaihtamalla on mahdollisuus riittävästi saada maataloustuotteita sinne, missä niitä parhaiten tarvitaan.

Tietäessä teollisuustuotteiden puutteen ja mahdollisuudet puutteiden poistamiseksi, tulee pakostakin ajatelleeksi, että vallankumouksen tuoksinassakin täytyy menettelytavan olla mahdollisimman huolellisesti harkittua. Täytyy arvioida: noilla ja noilla teollisuustuotteilla on Jähitulevaisuuteen katsoen sellainen ja sellainen merkitys, edellytykset omilla voimilla tuotteiden valmistamiseen niin ja niin suuret, ja vasta sen perusteella päättää — mikäli se alkuaikoina johdosta riippuu — miten kussakin yksityistapauksessa menetellään.

Tällainen arviointi voi kyllä visseissä tapauksissa johtaa siihenkin, että täytyy jättää liikkeitä entisten omistajainkin hoitoon — tietenkin työväen kontrollin ja valvonnan alaisina. Kuitenkin täytyy pitää selviönä, että suurin piirtein katsoen tulevat kaikki merkittävimmät teollisuusalat ja liikkeet heti kumouksen tapah-

duttua kansallistetuiksi. Kumouksellinen työväestö tulee kyllä pitämään huolen, ettei asiain tila voi toisin olla. Mutta se ei silti estä keskitetyn johdon omaamasta selvää lähimmän ajan pyrkimysperää. Johdolla täytyy alunpitäen olla selvä ohjelma. Sen täytyy — tilanteen vaatimusten mukaan — kyetä työläisille sanomaan: vallankumouksen etu vaatii tuota ja tuota ja juuri sen mukaisesti on toimittava.

Mikäli edeltäpäin saattaa kumouksen synnyttämää tilannetta arvioida, tulee se Suomessa kumouksen tapahtuttua sellaiseksi, että yksityinen liiketoiminta tulee miltei kokonaisuudessaan loppumaan. Ensiksikään sitä ei tulla sanottavasti sallimaan ja toiseksi kapitalistit eivät ole siihen halukkaitakaan. Vain harvat keskikokoisista ja suhteellisesti vielä harvemmat suurkapitalisteiksi luetavista sen mahdollisesti voivat tehdä, — jos nim. tilaisuus siihen suodaan. Mutta niissäkin tapauksissa on täysin epätietoista, tapahtuuko liiketoiminnan jatkaminen enemmän omien etujen tavoittelun kuin työväen vallan vahingoittamisen tarkoituksessa. Molempia voidaan pitää mahdollisena. Mutta missään tapauksessa ei voida olettaa, että kapitalisti jatkaisi liikettä työväen valtaa avustaakseen. Mutta odottaessaan työväen vihollisten voittoa ja viivyttääkseen liikkeen kansallistuttamista, saattaa ovela kapitalisti pitää liikettään käynnissä, saboteeratakseen sittemmin kaikilla mahdollisilla tavoilla.

Kaikesta mahdollisesta juonittelusta huolimatta, on kuitenkin erikseen ratkaistava, miten tuollaisiin poikkeus-tilmiöihin suhtaudutaan. Annetaanko entisen omistajan missään tapauksessa liiketoimintaansa jatkaa ja, jos annetaan, minkälaisilla ehdoilla? Vastaus voi olla lyhyt: erikoisaloilla tullaan yksityistä liiketoimintaa vissien ehtojen alaisuudessa sallimaan. Mutta pääasiassa se voi ta-

pahtua vain eräisiin sellaisiin teollisuuslaitoksiin nähden, joiden käynnissäpito on tärkeä, eikä työväen omilla voimilla sillä hetkellä ole riittävästi siihen edellytyksiä, tahi liikkeen kansallistuttaminen muista syistä ei näytä edulliselta. Muuten on huomattava, että on eräitä sellaisia teollisuusaloja, joita ei ole näihin asti saatu kunnolleen suomalaisilla voimilla pyörimään, vaan joissa on jatkuvasti turvauduttu ulkomaalaisiin specialisteihin. Sellaisetkin teollisuuslaitokset kyllä ajanpitkään saadaan käyntiin ja täytyykin saada, mutta kokeilussa voi haaskaantua kallista aikaa hukkaan. Sitä välttääkseen on käytettävä porvarillisia asiantuntijoita ja maksettava niille eräissä tapauksissa suureltakin näyttävää palkkaa. Ellei tämäkään kaikissa tapauksissa riittävän nopeasti tehoisi, eikä työväellä olisi muutakaan keinoa liikkeen kunnolleen käyntiin saamiseksi, mutta entisellä omistajalla olisi, on sellaisessa tapauksessa hänen annettava yrittää.

Käytännön aiheuttamat tosiasiat, jotka eivät ole kädenkäänteessä toisiksi muutettavissa, pakottavat tavoltaan vain sellaista otetta, joka takaisi vallankumoukselle mahdollisimman suuren avun. Ja visseissä tapauksissa se voi olla siinä, että suodaan entiselle omistajalle, jos hän sitä haluaa, oikeus liikkeen jatkamiseen. Mutta niissä tapauksissa, milloin ei liikettä heti kansallistuteta, on sen jatkaminen luvallista vain työväen kontrollin alaisuudessa. Työväen täytyy Tehdaskomiteansa kautta valvoa, että liikkeelle myönnettyt rahat käytetään asianmukaisesti, ettei haaskata raaka-aineita, säretä tai turmella koneita, että tuotteet tulevat kaikki kirjoihin ja sopimuksen mukaisesti jaetuksi, eli toisin sanoen valvoa liikkeen toimintaa kokonaisuudessaan niin huolellisesti, ettei liikettä ja sille myönnettyä luottoa voida käyttää vastavallankumouksellisiin tarkoituksiin.

Suhde käsityöliikkeisiin.

Suhtautuminen käsityö- ja käsityömäisiin liikkeisiin — joita Suomessa on noin 4,500 — on myöskin niitä kysymyksiä, joihin nähden on kanta ajoissa määrättävä. Ne ovat suurimmaksi osaksi sellaisia liikkeitä, joita ei kannata ottaa yhteiskunnan huostaan, lukuunottamatta joitakin erikoisalan liikkeitä. Sillä suurliikkeellä on pikkuliikkeeseen verraten edelleen kaikki ne edut puolellaan, mitkä olivat kapitalisminkin aikana; vieläpä useassa tapauksessa on erotus räikeämpikin. Sellaiset kuin raaka-aineiden hankinta, kuletus, polttoaineet, liike- ja hoitokustannukset y. m. tulevat suurliikkeessä suhteellisesti halvemmaksi ja ovat paremmin valvottavissa. Sitäpaitsi suurliikkeessä voidaan käyttää valmistuksessa syntyviä jätteitä, jotka pikkuliikkeessä ovat aivan arvottomat, koska niitä tulee niin vähän, ettei niiden talteenottaminen kannata. Tunnettu on esim. kertomus Chicagon teurastamosta, miten sieltä ei lähetetä maailmalle ainoastaan lihatuotteita, vaan siellä käytetään teurastettujen eläinten pienimmätkin osat: sisälmyksistä ja luusirpaleista tehdään lannoitusainetta, sarvista kampoja, sianharjaksista harjoja, suolista makkarajänteitä ja viulunkieliä, luista nappeja, piipunsuupaloja ja kepin- ja sateenvarjonkahvoja, ja sitäpaitsi valmistetaan niistä vielä liimaa, suopaa, selatiinia, kengänmustetta, pyöränvoidetta, kalaliimaa, väriaineita y. m.

Kun suurliikkeet ovat aina kansantaloudellisesti edullisempia kuin pienliikkeet, eikä kumouksellisella työväestöllä ole johtajavoimiakaan tuhлата, niin tulee ratkaistavaksi: lakkautetaanko sellaisten liikkeiden toiminta, joita ei pienuutensa takia kannata kansallistuttaa, — kuten tapahtui esim. Venäjällä — vai annetaanko niiden

jatkaa toimintaansa, ja jos annetaan, asetetaan ehtoja. Kysymykseen voidaan vastata: Useimmat puheenalaisista pikkuliikkeistä ovat sellaisia, ettei niitä kansantaloudelliselta kannalta katsoen kannattaisi pitää käynnissä missään muodossa, sillä niissä käytettävällä työvoimalla pitäisi välttämättömästi saada enemmän tulosta, kuin mitä ne huonoilla työvälineillä aikaan saavat, mutta koska niissäkin valmistettava tuotanto voi olla Neuvostotasavalalle merkityksestä, niin ei ole syytä niiden toimintaa väkivaltaisesti lopettaa, vaan on ne jätettävä koskematta. Vaikkapa näinkin menetellään, ei ole muuta kuin lyhyen ajan kysymys, milloin sekä pikkuliikkeiden työläiset että suuri osa liikkeiden omistajista tulee huomaamaan sosialistisille perusteille rakentuvan suurteollisuuden etevämyyden ja edullisuuden sekä tulevat itsestään sen palvelukseen.

Vallankumouksellinen kuri ja järjestys.

Liikkeiden kansallistuttamiseen liittyy läheisesti myöskin kysymys työpaikoilla noudatettavasta kurista ja järjestyksestä, sillä hyvä järjestys ja kuri on vallankumouksen onnistumiselle välttämätön, suorastaan elinkysymys. Sen saavuttaminen ansaitsee samalla tavalla huomiota kuin liikkeen kansallistuttaminenkin. Sillä ei ole suinkaan siinä kylliksi, että yhteiskunnan huostaan otetaan joku liike, vaan siinä täytyy saada myöskin työt luistamaan. Mutta työt eivät luista, elleivät työntekijät alistu noudattamaan vissejä työn valmistamisen edellyttämiä vaatimuksia. Vaatimukset tulevat eri aloilla yksityiskohdissa olemaan hyvinkin erilaisia, mutta kaikissa tapauksissa on yhteistä se, että yksilöiden on alistuttava kokonaisuuden vaatimuksiin.

Että vallankumous antaa tällaisenkin vyyhdin selvitetäväksi, tuntuu vallan luonnolliselta. Sillä kaikkein tavallisimpia ilmiöitä työväen vallankumouksessa on järjestyksettömyys. Muunlaisena ei sitä voi ajatella mahdolliseksi. Samalla hetkellä kun murtuu kapitalistien mahti, särkyä myöskin kapitalismin luoma koneisto kaikissa asteissa. Ja ennenkuin työväen diktatuurin vaatimuksia vastaava järjestelmä on saatu luoduksi ja sen kautta uusi järjestys, menee aikaa ehkä muutamia kuukausia.

Sitäpaitsi ei ole suinkaan kysymyksessä yksinomaan uuden järjestelmän aikaansaaminen säretyn tilalle, vaan ilmeisesti tärkeämpää on työläisten totuttautuminen ja mukaantuminen uusiin oloihin. Sillä kapitalismin näkyvä murtuminen vaikuttaa valtavasti. Se tuntuu kaikilla aloilla, ja aivan erikoisesti sellaisessa asiassa kuin järjestyksessä ja kurissa. Sen ymmärtääkin, kun tietää, että kapitalismi oli pitänyt näissäkin asioissa auktoriteettia yllä nälällä, ruoskalla, vankiloilla ja pistimillä. Ja kun noita keinoja käyttävä mahti on kerran murtunut, niin jokainen niistä tai niiden johdosta kärsinyt tuntee sanomattoman suurta iloa ja riemua. Eräissä tapauksissa se voi johtaa sellaiseen äärimäisyyteen tai oikeammin tilanteen perinpohjaisesti väärin ymmärtämiseen, jonka mukaan ajatellaan, että on muka saavutettu olotila, jolloin kukin saa elää ja olla niinkuin itse parhaaksi näkee. Sellainen ei voi tulla kysymykseen. Vallankumouksen menestys vaatii yhtenäistä toimintaa ja yhtenäinen toiminta taas edellyttää kuria ja järjestystä, yksilöiden tinkimättömyyttä alistumista yhteisyyden vaatimuksiin.

Mutta vaikka tämä on niin selvää, niin luonnollista, että ajatteleva työläinen sen huomaa ohjeeksi kelpaavaksi ilman muuta, niin siitä huolimatta saattaa pitää todennäköisenä, että on sellaisiakin työläisiä, jotka eivät noin-

kaan selvää ohjelta tule kaikissa tapauksissa noudattamaan. Saattaa ilmetä huomattaviakin poikkeuksia. Alussa eivät tuollaiset ilmiöt — joiden takana useasti saattaa piillä vastavallankumouksellisia tarkoituksia — ole lainkaan mahdottomia. Voi olla eräissä tapauksissa mahdollista sellainenkin, että vissinä ajankohtana täytyy katsoa puutteellista kuria sormien lomitse siinä mielessä, että sen avulla jonkun ajan kuluttua saa toteutetuksi oikean vallankumouksellisen kurin ja järjestyksen.

Omaisuuuden luetteloiminen.

Vallankumouksen puhkeaminen työntää esiin m. m. sellaisen ensi silmäykseltä verraten vähäpätöiseltä näytävän kysymyksen kuin kansallistetun liikkeen kiinteän ja irtaimen omaisuuden luetteloiminen. Tutustuesssa siihen lähemmin, kuitenkin huomaa, että jo ennen liiketoiminnan alkamista on — jos siihen suinkin on aikaa ja mahdollisuutta — toimitettava raaka-aineiden ja kaikkien tavarain luetteloiminen sekä määrättävä niille kirjanpidollinen arvo. Sillä 1) täytyy tietää varastojen suuruus, kuinka paljon on kutakin lajia tavaraa, raaka-aineita j.n.e. Vasta sen jälkeen on mahdollisuus tarkalleen tietää, mitä tavaraa tai tuotteita ensitilassa tulisi valmistaa ja mitä esim. raaka-aineiden puolesta voidaan valmistaa; 2) täytyy alunpitäen olla tietoisuus siitä, miten minkin liikkeen toiminta alkaa sujua, jotta tarvittaessa tiedetään ajoissa siihen puuttua, ja se on mahdollista vain siten, että tiedetään yksityiskohtaisesti minkälainen oli liikkeen tila toimintaa aloitettaessa, ja 3) täytyy olla yksityiskohtaiset tavaraluettelot jo senkin takia, että henkilöt, jotka tulevat varastoja ja yhteistä omaisuutta hoitamaan, ovat velvolliset kaikesta heidän hoitoonsa uskotusta omaisuudesta

vastaamaan. Ja ellei vastattavan omaisuuden arvoa ja paljoutta tunne tointa vastaan ottaessa, käy sen selvittäminen myöhenimin vaikeaksi, useimmiten suorastaan mahdottomaksi. Ja ellei vastuunalainen henkilö voi tehtävänsä yksityiskohtiin asti selvittää, on mahdollisuus joutua monien väärrien syytösten ja parjausten alaiseksi. Parjaajista ei nim. tule olemaan puutetta. Parhaalla tahdollakaan ei niitä kyllä voida kokonaan välttää, mutta milloin näyttää ilmeiseltä, että viholliset saavat aseita vallankumousta vastaan, on niitä koetettava karttaa, vaikkapa toiminta siitä jossain määrin hidastuisikin.

Asianmukaiseen tulokseen tässä asiassa päästään sillä, että yleisen inventeerauksen jälkeen, jolloin liike pannaan käyntiin, otetaan huomioon seuraavaa:

- a) aletaan kiinnittää mitä suurinta huomiota liikkeen varastojen hoitoon ja pyritään järjestämään varasto mahdollisimman yhtenäiseksi;
- b) tavarain järjestely varastoissa on pyrittävä saamaan yksityiskohtaisesti ryhmitetyksi ja tarkoitustaan vastaavaksi sekä kaikki tavarat sopivalla tavalla jo varastoissa hinnoitelluiksi;
- c) tavaraa ei saa ulosantaa eikä vastaan ottaa ilman vastaavaa todistetta;
- d) on järjestettävä varaston kirjanpito, josta käy selville, mitä varastoon on saapunut ja mitä ulosannettu, huomioonottamalla, että siitä käy selville myös vastaanotto ja ulosanto, varastossa jällellä olevat määrät tavaralaaduttain sekä jako eri tarkoituksiin ja eri osastoille;

Jos teollisen toiminnan järjestelyssä nojaututtaisiin edellä esitetylle perustalle, täydentämällä yksityiskohtia tarpeen mukaan, niin saatettaisiin olla varmoja, ettei ainakaan vallan suurta sotkeennusta pääsisi syntymään.

Vallankumouksessa ovat kuitenkin eri asioita suunnitelma ja sen käytännössä toteuttaminen. On sangen mahdollista, että vallankumous tapahtuu Suomessa sellaisissa oloissa ja sellaisten edellytysten vallitessa, ettei työväellä ole mitään mahdollisuutta pitemmälle tähtäävään suunnitelmien toteuttamiseen — vaan on toimittava vain hetken tarpeitten tyydyttämiseksi.

Työ- ja palkkaehdot.

Työväen vallankumous sellaisenaan ei vielä merkitse palkkatyön lopettamista. Rahamerkkejä täytyy vielä työväen diktatuurinkin aikana käyttää. Palkkatyön lopullinen poistaminen tulee vasta sosialistisen tuotantojärjestelmän toteutuessa mahdolliseksi. Siksi palkkajärjestelmän edut ja haitatkin seuraavat työväen diktaturia. Olosuhteisiin ja niiden synnyttämiin epäkohtiin on siis sen mukaisesti suhtauduttava.

Työläisten työ- ja palkkaehdot tulevat niin ollen vielä työväen diktatuurin aikana antamaan työläisille ja työväenhallitukselle paljon huolta ja vaivaa, ehkäpä ne tulevat eräissä tapauksissa synnyttämään työväen ja johdon välille erimielisyyttäkin. Sillä vallan siirtyminen työväen käsiin ei vielä merkitse kaikkien kapitalismin aikana tunnettujen puutteiden ja epäkohtien poistamista. Päinvastoin saattaa työväen valta joutua niinkin ahtaasiin olosuhteisiin, että puutteet, niin suuria ja kamalia kuin ne kapitalismin aikana ovat työläisille olleetkin, saattavat eräissä tapauksissa tulla vieläkin raskaammiksi. Jos työväellä olisi yhtä paljon voimaa kuin sillä on tahtoa, niin epäilemättä työ- ja palkkaehdotkin järjestettäisiin heti tyydyttävällä tavalla. Mutta ellei ole mahdollisuuksia, ellei ole kyetty riittävästi lahtarien mahtia murtamaan,

niin että olisi saatu riittävästi elintarpeita, raaka-aineita y. m. tarpeellisia välineitä, niin paraskaan tahto ei voi todellisuutta toiseksi muuttaa. Tällaisista syistä voi eräissä tapauksissa kehittyä vähemmän ajattelevan työväestön keskuudessa tyytymättömyyttä, vaikkapa puutteiden aiheuttamat syyt olisivat mitä luonnollisimmat.

Mutta, paitsi tällaisia yleisen tilanteen aiheuttamien puutteiden mahdollisesti synnyttämiä tyytymättömyysaiheita, tulee työoloissa ilmenemään epäkohtia, joita ei voida välttää ja jotka ilmeisesti vaativat jo alunpitäen huomiota puoleensa. Sellaisista mainittakoon epäterveellinen työ, siivottomuus, huonot ilmanvaihtolaitteet, puutteellisesti suojatut koneet, tapaturmat, kunnollisen juomaveden puute, huonot käsienspesulaitteet ja pukuhuoneet, työnjohtajien puutteellisuus tai muuten toimeensa sopimattomuus, taitamaton vallankumousasetusten käytäntöön soveltaminen ja niiden noudattamisen valvonta j.n.e. Nämä ovat asioita, joista käytännöllisessä elämässä voi koitua ristiriitoja monessa muodossa. Lisäksi tulee palkkakysymys, joka rahan arvon laskiessa, elintarpeiden ja kaikkien välttämättömyystavarain hintain kohotessa, tulee vaatimaan paljon huomiota.

Tämän ohella antaa palkkakysymys monessa muussa muodossa runsaasti aihetta erimielisyyksiin. Jo periaate: onko kaikilla oleva yhtäsuuri palkka vai maksetaanko erisuuruisia palkkoja ammattitaidon ja erikoisavujen perusteella, antaa aihetta erimielisyyteen, sillä monet työläiset käsittävät asian siten, ettei toisella ole oikeutta sen paremmin elämiseen kuin toisellakaan, vaan että kaikilla työtätekevillä täytyy olla samat oikeudet. Epäilemättä kehitys johtaakin siihen, että kaikki tulevat saamaan tarpeittensa mukaan. Mutta se ei ole kuitenkaan vielä työväen diktatuurin alkuaikoina mahdollista. Silloin täytyy

maksaa vielä eri henkilöille ja tehtävissä oleville erisuuruisia palkkoja. Mutta tämäkin periaate käytäntöön sovellutettuna edellyttää, että täytyy omaksua vissit yhtenäiset perusteet, joissa ilmenee työn raskaus, epäterveellisyys, vastuunalaisuus, ammattitaito, teknilliset tiedot y. m. seikat sekä aika- että urakkapalkalla työskennellessä.

Kun poikkeuksellisissa, alituisesti ja nopeassa tahdissa vaihtuvissa oloissa pitää — välittömästi työläisten etuja koskevissa asioissa — saada yhtenäinen menetelmä aikaan, niin käsittää tehtävän vaikeuden. Jo yksistään palkkakysymyksen ratkaisu synnyttää vaikeuksia. Sillä vaikkapa pitäisimme ohjeena, että kaikki työt, mitkä suinkin voidaan järjestetään urakatöiksi, niin yksityiskohtaisten hinnoittelujen valmistaminen eri töille ja aloille, joissa ei tariffeja ole aikaisemmin ollut, on suuren ja pitkälisen työn takana. Aikapalkkaan nojautuvan tariffin tekeminen on tuntuvasti helpompaa.

Työ- ja palkkaehtojen järjestelyn yksityiskohdat saamme kuitenkin huoletta jättää tästä yhteydestä todellisten olojen vaatimalla tavalla kehitettäväksi. Sillä nehan ovat sittekin vain keskinäisiä järjestelykysymyksiä, jotka pahimmissakin tapauksissa ovat suhteellisen helppoja muihin vallankumouksen esille tuomiin tehtäviin verraten.

Merkitsevämpi ja harkintaa ansaitsevampi on se puoli kysymystä, joka koskee sitä, kuka tai kutka ja missä elimissä työväen työ- ja palkkaehtoja käsitellään. Suorittaako nuo työ- ja palkkaehdoissa esiintyvät erilaiset tehtävät tehtaan johto muiden alansa teollisuuden järjestämistä varten muodostettujen elimien kanssa yhdessä, vai menetelläänkö siten, että tämänluontoisten tehtävien valmistaminen ja kehittäminen jää asianomaisten työläisten huoleksi? Mutta siinäkin tapauksessa, että omak-

sutaan periaatteeksi, että tehtaan johto huolehtii pääasiassa vain tehtaan johdosta, eli toisin sanoen liiketoiminnallisesta puolesta, ja työläiset taas työ- ja palkkaehtojen järjestelystä, tulee ratkaistavaksi, miten nuo tulevat parhaiten sekä työläisten että vallankumouksen etujen — mitkä itse asiassa ovat samat — vaatimuksia vastaavasti käsitellyiksi ja päätetyiksi.

Kapitalismin vallitessa kuului työ- ja palkkaehtoja koskevien asiain järjestely ammatillisille järjestöille. Ne olivat juuri sitä varten perustetut. Käytännössä se tapahtui siten, että kun tuli kysymys työ- ja palkkaehtojen parantamisesta, otettiin asia esille ammattiosaston kokouksessa. Jos osastossa havaittiin olevan riittävästi asialle kannatusta, lähetettiin ehdotus liittotoimikunnalle. Liittotoimikunta, käsiteltään ehdotuksen, lähetti sen myönteisessä tapauksessa edelleen oman lausuntonsa ohella Ammattijärjestön toimikunnalle. Vasta sen jälkeen kun osaston lisäksi asianomainen liittotoimikunta ja Ammattijärjestön toimikunta olivat ehdotuksen käsitelleet ja antaneet osastolle myönteisen vastauksen, saattoi vaatimuksien toteuttamiseksi tulla lakon teko kysymykseen.

Työväen vallan aikana ei luonnollisesti voida puhua lakoista palkkausolojen parantamiseksi. Kumoukselliset työläiset kyllä tulevat pitämään huolen siitä, etteivät vastavallankumouksellisetkaan pääse sen suuntaista agitatsionia harjoittamaan, sillä lakko työväen diktatuurin aikana on sama kuin perustuksien kaivaminen työväen oman vallan alta. Ajattelevat työläiset eivät vahingossakaan tuollaiseen horjahda, eivätkä voi horjahtaa, sillä he käsittävät aseman. He tietävät, että lakoilla vaikeutetaan vallankumouksen saavutusten lujittumista ja autetaan lahlareita, työväenluokan verivihollisia. Siksi he

eivät tule sallimaan ajattelemattomien työläistenkään lakkoilemisia.

Mutta kun käsitykset ammatillisista järjestöistä ovat syöpyneet verraten lujasti suomalaisten työmiesten mieliin, ja niiden yhteydessä myös kehittynyt vissi käsitys järjestöjen tehtävistä, niin tuo ennakkokäsitys saattaa alkuaikoina merkitä paljon. Ja sitäpaitsi on huomattava että ammatilliset järjestöt voivat visseissä tapauksissa olla yhtä hyvin lakkojen vastustajia kuin niiden järjestäjiä ja tukijoitakin. Jo kapitalismin aikana ne mukautuivat olosuhteisiin, toisinaan esiintyivät hyökkäävinä, toisinaan taas olivat hyvinkin rauhaa rakastavia. Kaikki riippui olosuhteista. Työväen diktatuurin aikana ammatillisten järjestöjen luonne kokonaan muuttuu. Lakko tulee jäämään pois ohjelmasta ja tilalle tulee vain sovinnollinen työskentely työ- ja palkkaehtojen järjestelyssä sekä sosialistisen tuotannon kehittämisessä.

Tällä kannalta katsoen ei itsenäisiäkään ammatillisia järjestöjä tarvitse työväen vallan aikana kammoksua, viero. Ainoa, mikä tässä tulee määrääjäksi, on vain tarkoituksenmukaisuus, miten käytettävissä olevat työvoimat tulevat parhaiten käytetyksi. Jos muodostetaan tai kehitetään itsenäiset ammatilliset järjestöt, niin se merkitsee joltisenkin laajaa koneistoa eri teollisuuksia varten ja koneiston hoitajiksi huomattavan määrän sellaista työvoimaa, mitä menestyksellä voitaisiin käyttää muissakin vallankumoustehtävissä. Mutta kun nuokin ikäänkuin luonnostaan ammatillisille järjestöille kuuluvat tehtävät ovat kaikessa tapauksessa tehtävät ja vielä huolellisesti, niin tulee kysymykseen, miten ne voidaan helpoimmin ja vähimmällä työvoimalla suorittaa?

Allekirjoittaneen käsityksen mukaan se tapahtuu parhaiten siten, että kaikki työ- ja palkkaehtoja koskevat kysymykset käsitellään alkuasteissa työhuonekunnissa,

tehtaan työläisten yleisissä kokouksissa ja tehdaskomiteoissa. Kun esim. jonkun tehtaan työläiset yleisluontoisissa työ- ja palkkaehtojen parantamista koskevissa kysymyksissä ovat tulleet sellaiseen tulokseen, että niitä olisi parannettava, ja katsovat mahdollisuuksia siihen olevan, niin he tekevät siitä kirjallisen ehdotuksen ja lähettävät sen Paikalliseen Teollisuusneuvostoon. Paikallisessa Teollisuusneuvostossa ovat edustettuina kaikki paikkakuntaa tai määrättyä aluetta käsittävät tehtaat. Siellä on sekä eri liikkeiden työläiset että johto edustettuna. Kun yhdestä tehtaasta on saapunut ehdotus, joka koskee välittömästi kaikkiin paikkakunnalla oleviin tehtaisiin ja niiden työläisiin, niin tällaisessa tapauksessa on Paikallisen Teollisuusneuvoston velvollisuus ottaa harkittavakseen kysymys kaikessa laajuudessaan. Sen täytyy harkiten arvioida, paitsi työläisten toimeentulomahdollisuudet, myöskin vallankumoustilanne, tekeekö se mahdolliseksi palkkojen parantamisen. Jos tulos on myönteinen, niin siinä tapauksessa se ottaa harkittavakseen, kuinka suuria korotuksia voidaan tehdä ja eikö ehdotus olisi laajennettava kaikkia sen paikkakunnan teollisuuslaitoksia käsittäväksi. Sen jälkeen kun kaikki asiaan vaikuttavat yksityiskohdat ovat tarkastetut, lähettää Paikallinen Teollisuusneuvosto ehdotuksen oman lausuntonsa ohella koko maan käsittävään Teollisuusneuvostoon. Se taas on velvollinen käsittelemään ehdotusta koko maan teollisuuden ja muiden kokonaisuuteen vaikuttavien tekijäin valossa. Ja huomattuaan esityksen oikeutetuksi ja mahdolliseksi toteuttaa, panee se sen lopullisesti — kuultuaan kuitenkin ensin Korkeimman Kansantalousneuvoston mieltä — täytäntöön. Ja samassa järjestyksessä voidaan käsitellä mikä yleisluontoinen työehtoja koskeva kysymys tahansa.

Tällainen työ- ja palkkaehtojen käsittelyjärjestys tekee itsenäiset ammatilliset järjestöt tarpeettomiksi. Mut-

ta siitä huolimatta tulevat nuo asiat käsitellyiksi yhtä huolellisesti ja yhtä suurella asiantuntemuksella kuin itsenäisissä järjestöissä konsanaan. Vieläpä tulos tulee olemaan paljon tiiviimpi ja yhtenäisempi kuin esim. sellaisten järjestömuotojen vallitessa, mitkä Suomessa olivat käytännössä. Sillä onhan riidaton asia, että yhdessä elimessä voidaan asia käsitellä yhtenäisemmin kuin monessa. Paperiteollisuusosalalla esim. oli seitsemän liiton alaisia osastoja. Yksi saattoi päättää samasta pääasiasta yhdellä tavalla, toinen taas toisella tavalla, riippuen monista eri syistä. Sellainen on tolkutonta. Eikä se uusiinnukaan edellä suunnitellun menetelmän vallitessa.

Paitsi toiminnan yhtenäistyttämistä, on tällä järjestelmällä suuri etu, entiseen hajanaisuuteen verraten, myöskin työvoimien oikeaan sijoitteluun nähden. Silloin kun on monia eri järjestöjä, joissa kussakin on omat toimitsijansa ja työntekijänsä, ei milloinkaan voida teettää töitä niin edullisesti, saada työn satoa niin suureksi kuin keskitetyssä toiminnassa. Ja tämän merkitystä ei voida vallankumouksen aikana arvioida suinkaan vähäiseksi.

Tämänsuuntaista menetelmää käyttämällä on mielestäni Suomessa suotuisimmat edellytykset, vähimmillä työvoimilla, työ- ja palkkaehtojen järjestelyyn. Se kyllä nojautuu, ainakin näennäisesti, toisille perusteille kuin venäläisten toverien vastaavat toimenpiteet. Venäjällä kun ovat ammatilliset järjestöt muodostumassa kaiken teollisen tuotannon järjestäjiksi, samoin kuin ne myös järjestävät kaikki työläisten työ- ja palkkaehtoja koskevat kysymykset. Mutta siitä huolimatta voidaan Suomessa käyttää toisenlaista menettelyä, tai oikeammin alkaa siitä, mihin venäläiset ovat puolentoista vuoden kokemuksen kautta tulossa. Viimeaikainen Venäjän ta-

loudellisen elämän järjestelyn kehitys viittaa nimittäin siihen, ettei ole muuta kuin ajan kysymys, milloin Venäjälläkin teollisuutta ja teollisuustyöväen elinehtoja järjesteleä pääasiassa sama elin; kutsutaanko tätä elintä sitten teollisuusliitoksi tai teollisuusneuvostoksi, se ei asiallisesti muuta sen luonnetta. Ja tosiasia jo nyt on se, että Venäjän teollisuusliitot ovat siinä määrin tuotantolaitoksia johtavia, ettei niitä oikeudenmukaisesti voi ammatillisiksi järjestöiksi kutsua, ainakaan siinä mielessä, missä ammatillista liikettä on totuttu ymmärtämään.

Kun työ- ja palkkaehtoja koskeva kysymys liittyy teollisuutta järjestävään elimeen ja sen järjestely tulee saman kokonaisuuden ja johdon alaiseksi, niin herää ajatus: tarvitaanko näin ollen myöskin jonkinlaisia jäsenkirjoja, ja kannetaanko edelleen jäsenveroja? Jonkunlainen todiste työssä käymisestä täytyy kaikilla olla, sillä työkykyisiä ei voida laiskana elättää. Ja kun tuntuu mahdolliselta, että sosiaalinen vakuutustoiminta, kuten sairaus-, työttömyys-, työkyvyttömyys-, vanhuusvakuutus j. n. e. tulee yleiseksi ja kaikki työläisiä käsittäväksi, ja kun sitä varten voidaan kantaa työssä käyviltä maksuja, niin on asianmukaista, että nuo maksut kannetaan työpaikoilla ja merkitään kuittaukset työkirjaan. Täten työkirja tulee olemaan sekä todistuksena työssä käymisestä että kuittina yhteiskunnallisten maksujen suorittamisesta. Tosin on epätietoisista, tullaanko sosiaalista vakuutustoimintaa enään työväen vallan aikana missään muodossa toteuttamaan. Sillä kun yhteiskunta kerran turvaa jäsentensä toimeentulon kaikissa elämän vaiheissa, niin sen toteuttamisessa saatetaan löytää paljon yksinkertaisempi menetelmä kuin yhteiskunnallinen vakuutus. Mutta

sensijaan on sangen todennäköistä, että Tehdaskomitea tulee menojensa peittämiseksi kantamaan pientä veroa. Sitä varten on työkirja tarpeellinen.

Sekä teollisuuden että työ- ja palkkaehtojen järjestyksessä tulevat *neuvottelukokoukset* näyttelemään sangen huomattavaa osaa. Niihin täytyy turvautua alkuaikoina useastikin. Sillä niiden avulla täytyy koettaa kehittää ja vakiinnuttaa yleiseksi parhaimmiksi tunnetut menetelmät yhtähyvin teknillisluontoisissa asioissa kuin liikkeen ja työn johdossakin, kirjanpidossa, työkurissa, järjestyksessä, y. m. työ- ja liiketoimintaa koskevissa kysymyksissä. Näistä neuvottelukokouksista tulevat epäilemättä merkitsevimmät olemaan:

1) määrättyillä ammatti- ja teollisuusaloilla työskentelevien teknillisten tai niihin verrattavien henkilöiden kokoukset;

2) määrätyn Teollisuusneuvoston alaisten liikkeiden edustajain kokoukset, joita kokoonkutsuttaessa pidetään määräävänä sitä, että teollisuus kaikilta huomattavilta osiltaan yhtä hyvin työntekijöihin kuin johtoonkin nähdä tulee edustetuksi; ja

3) koko teollisuutta ja teollista tuotantoa koskevat, kaikkien Korkeimman Kansantalousneuvostojen alaisten laitosten ja liikkeiden edustajain kokoukset.

Tällaiset koko maan ja koko teollisuuden käsittävät neuvottelukokoukset, tulevat epäilemättä monissa tapauksissa muodostumaan määräävästi tienviittaajiksi — niissä kun on mahdollisuus punnita ja arvioida voimat ja edellytykset — minkälaista teollisuuspolitiikkaa kaikessa laajuudessaan kunakin aikana harjoitetaan. Se onkin luonnollista, sillä niihin on keskitetty eri aloilta suurin mahdollinen asiantuntemus.

Venäläisten toverien kokemuksia.

Ken on ollut tilaisuudessa edes pintapintapuolisesti seuraamaan venäläisten toverien luomistyötä teollisuuden ja teollisen tuotannon järjestelyssä, hänen on täytynyt toisaalta tulla tietoiseksi niistä suunnattoman moninaisista ja raskaista vaikeuksista, joita sillä alalla on joka askeleella ollut ja edelleen on voitettavissa ennenkuin asiat on edes tyydyttävästi järjestetyt, ja toisaalta tulla vakuutetuksi, että kapitalismi ja kapitalistien kätyrit eivät ole kyenneet, eivätkä kykenekään, millään teollisen toiminnan alalla panemaan niin suuria salpoja ja esteitä eteen, ettei kumouksellinen proletaariaatti pystyisi niitä murtamaan. Mutta köyhälistön luomistyön näkyvämpi ja tuntuvampi voittokulku alkaa laajemmalti tulla tunnetuksi vasta sen jälkeen kun on tuhottu lahtarien sotavoimat. Sillä niin kauan kuin »kansalliset» ja kansainväliset lahtariarmeijat hätyyttävät Neuvostovaltaa joka puolelta sekä rintamalla että saboteerauksella rintaman takana, ei luonnollisesti uuden yhteiskunnan luomistyö ole niin satoisaa kuin toivottavaa olisi, sillä työväenluokan parahistoa täytyy sotatoimien takia pitää poissa hyödyllisestä työstä. Että sotatoimien päätyttyä tulevat asiat nopeasti järjestymään suotuisalla tavalla, siitä saa todisteita kaikilta tahoilta, joissa näiden asiain kanssa joudutaan kosketuksiin.

Jos kysyttäisiin, minkä arvoiseksi on arvioitava se kokemus, minkä suomalaisena — perin puutteellisesti maan oloja ja tapoja tuntevana — on saanut Venäjän Neuvostovallan Kansantalousasiain järjestelystä ja mitä näistä kokemuksista ja havainnoista olisi mahdollisuus soveltaa Suomen oloihin, niin liioittelematta voi sanoa, että näistä asioista saatu puutteellinenkin kokemus on

suuriarvoinen. Suomessa tulee varmaan niistä olemaan huomattavaa apua. Mutta sitä ei ole käsitettävä siten, että Venäjältä voitaisiin siirtää vissejä hyväksi havaittuja järjestelmiä yksityiskohtineen Suomeen. Sellaisesta ei voi olla puhuttakaan. Olot jo suuruuteensa ja muidenkin edellytystensä puolesta ovat näissä maissa niin suuresti eroavat.

Jos Suomessa alettaisiin teollisuuden järjestelyssä matkien seurata venäläisten toverien esimerkkejä, niin se voisi helposti johtaa vahingolliseen kaavamaisuuteen. Se mikä suurissa ja mahdollisesti Venäjälle erikoisissa oloissa on välttämätöntä, saattaa pienissä Suomen oloissa supistua aivan merkityksettömäksi j. n. e. Silti ei ole suinkaan merkityksetöntä yksityiskohtien tunteminen. Niiden avulla voi nim. vetää johtopäätöksiä eri tapauksiin. Mutta se mikä täällä on erikoisen arvokasta, ja johon pitäisi päästä tutustumaan, on se politiikka, jota venäläiset toverit ovat eri aikoina teollisen tuotannon järjestelyssä noudattaneet. Tämä on niin paljon merkitsevä kysymys, että se vaatii oman erikoiskäsittelynsä.

Eräät seikat käytännöllisessä asiain järjestelyssä herättävät asioita lähemmin tuntemattomassa kuitenkin siinä määrin huomiota, ettei niistä malta olla mainitsematta, semminkin kun on syytä välttää joutumasta samaan lankeemukseen. Se koskee virastojen ja ohjesääntöjen runsautta. Paljon niitä luonnollisesti suurissa oloissa tarvitaankin, mutta paljon niitä onkin. Tietenkin niihin on perustellut syyt. Mutta sivusta katsojasta vaan näyttää siltä kuin niitä olisi tarpeettoman paljon; niinpä esim. Venäjän metalliteollisuutta järjestävä Osasto jakaantuu 39 suureen ja pieneen alaosaan.

Tällainen virastojen paljous tekee toiminnan kankeaksi ja antaa saboteeraaville aineksille erinomaisen tilaisuuden

vehkeilyyn. Käytännössä voi esim. käydä siten, että asiakas — tietämättä miten ja minkälaisen virastojen kesken teollisuusalan tehtävät ovat jakaantuneet, ja mitä tehtäviä missäkin virastossa hoidetaan — odottaa pitkän aikaa vuoroaan ja päästyään vihdoin perille, saakin tietää että on tullut väärään paikkaan. Ja täältäkin saatetaan vielä joko tietämättömyydessä tai tarkoituksettisesti opastaa väärin. Asiakkaalta menee aikaa hukkaan ja hän tuskaantuu, kun ei saa asiataan ajoissa toimituksi.

Kun on paljon virastoja, niin siitä joudutaan toiseen epäkohtaan: lukuisiin työ- ja ohjesääntöihin. Sama asia saattaa nimittäin kulkea monissa saman alan eri virastoissa. Täytyy siis olla sellaisia tapauksia varten ohjeet — samoin kuin ylipäänsä tehtävien suorittamista varten.

Mutta se tekee sen, — kun käytännöllisessä elämässä aletaan tehtäviä suorittamaan sääntöjen mukaan, — että laiska vetelehtijä tai saboteeraava toimitsija, noudattamalla vain kirjaimelleen sääntöjä, voi tehdä kaiken hedelmällisen työn miltei olemattomaksi.

Parempi ja vallankumoukselle hyödyllisempi on mielestäni sellainen menettely, että virastoja ensiksikin on mahdollisimman vähän, ja toiseksi, että yksityiskohtiin meneviä ohjesääntöjä annetaan säästeliäästi. Edullisempi on kiinnittää huomiota vain työntuloksiin ja se tapahtuu siten, että vastuunalaisille paikoille asetetaan vastuunalaiset henkilöt, joiden täytyy vastata työn kunnollisuudesta ja sen määräaikana valmistumisesta. Jos näin menetellään aste asteelta aina työn suorituspaikalle asti, niin silloin tulee johdettava alue lopulta niin pieneneksi, että huolellisen valvonnan voi toimittaa ilman kirjoitettuja ohjesääntöjäkin, ja siten tulee myös estetyksi ohjesääntöihin nojautuva saboteeraus. Tosin ohjesääntöjä ei

voida kokonaan välttää, eikä siihen ole syytä pyrkiäkään. Visseissä tapauksissa niitä tarvitaan. Mutta niitä on annettava säästäen ja mieluummin vain suunnan viitoittajiksi kuin yksityiskohtaisia määräyksiä sisältäviksi. Milloin yksityiskohtaisia määräyksiä täytyy antaa, ovat ne annettavat vain niin suppealle alalle, että ollaan varmoja ohjeiden käytäntöön soveltumisesta.

Juhlapäivien lukuisuus herättää niinikään oloja tuntemattomassa huomiota. Kalenterin mukaan ei niitä tosin ole useampaa kuin 6 vuodessa. Muista vapaapäivistä ja loma-ajoista päättävät ammattiliitot ja Neuvostotasavallan laitokset. Näiden päättämiä kai lienevätkin olleet ne monet arkipäivien kohdalle sattuneet pyhät, joita kuluksen vuoden aikana on ollut useitakin. Ne saattavat kyllä johtua vanhoista totuntatavoista, joista ei voi kädenkäänteessä vapautua. Mutta siltä tuntuu, kun siinä suhteessa sittenkin oltaisiin liian anteliaita.

Eräät saksalaiset ammattiyhdistysmiehet laskivat aikoinaan, paljonko Vapunpäivän vapaana viettäminen tuli Saksan järjestyneille työläisille menetettyjen työpalkkojen muodossa maksamaan, ja tulos osoitti niin suurta summaa, että esittäjät tulivat tulokseen, ettei työväenluokalla ole varaa sen vapaana viettämiseen, semminkään kun oli vielä syy pelätä Vapun viettoa seuraavan työsulkuja. Me emme hyväksyneet tuollaista laskuperustetta kapitalismin aikana — eikä Vapunpäivään nähden sitä tultane koskaan hyväksymään — mutta silloin kun parastaikaa rintamalla käydään ankaraa taistelua kapitalismin lahtariarmeijan tuhoamiseksi, ja jokainen hyödyllinen työ rintaman selkäpuolella on työväenluokalle kulta kalliimpi, silloin olisi suorastaan kevytmielistä pienimmässäkään määrässä panna hyvää asiaa ylimääräisten juhlien takia alttiiksi. Vasta sitten kun on selviy-

dytty taistelusta voittajina, on ylimääräisten juhlien aika, ja ne juhlat, jotka silloin pidetään ovat suuria, yleviä. Siihen asti on vain yhtäjaksoista raskasta taistelukua.

Sosialismi.

Työläistoverit! Te olette kuulleet porvarien jatkuvat parjaukset sosialismista ja vallankumouksellisesta työväestöstä, olette lukemattomissa eri yhteyksissä kuulleet eri muodoissa esitettyjä väitteitä, että työläisiä kohdanneisiin onnettomuuksiin ja kärsimyksiin on syynä vain edesvastuuttomien henkilöiden aikaasaama punakaartilaisuus, bolshevismi. Kapitalistit ja kapitalistinen järjestelmä, joka »takaa kengen ja omaisuuden turvan« — kuten lahtarit rakastavat sanoa — ovat pulmun puhtahia. He eivät ole aiheuttaneet sotaa, nälänhätää, tauteja eikä muutakaan sellaista, josta työväestöllä olisi valittamisen aihetta.

Edellä oleva selostus teollisen tuotannon järjestämisestä työväen vallankumouksen tapahduttua ei liioin anna, hetken vaatimuksia silmällä pitävälle, valoisa kuvaa asiain tilasta. Vain työtä, ankaraa työtä, mahdollisesti huonojenkin työ- ja palkkaehtojen vallitessa; kamppailtava ehkä suuriakin elintarvevaikeuksia vastaan, lyhyesti: taistelua, hurjia verisiä taisteluja mitä moninaisimpien vaikeuksien ja puntteiden painostamana. Sellainen on lähimmän tulevaisuuden kuva.

Mutta kaikesta tästä huolimatta työväen vallankumouksellinen voima kaikissa maissa vain kasvaa, voimistuu. Yhä vallavammat joukot kerääntyvät vallankumouksellisen proletariaatin lipun alle. Minkä tähden, saataneeko joku kysyä. Vain siksi, että työväestö niin elä-

västi näkee, ettei siitä kurjuuden kuilusta, mihin kapitalismi on työväenluokan syössyt, ole muuta pelastusta kuin sosialistinen yhteiskunta.

Kapitalistisen tuotantotavan tehtävänä on ollut — kuten esim. Gustav Bang on niin elävästi kuvannut — työn kohottaminen vanhanaikuisesta, alkuperäisestä ja verraten vähäisiä taloudellisia tuloksia tuottavasta tilasta uudenaikaisen suurteollisuuden kannalle, jolloin ihminen mitä suurimmassa määrässä käyttää hyväksensä luonnon voimia ja inhimillinen tuotantovoima siten monistuu. Se on suorittanut tämän tehtävän, mutta sen aika on myöskin samalla ohi; sillä ei ole enään mitään historiallista oikeutusta. Sen täytyy väistyä, ja se väistyykin. Sitä ovat välittömänä takeena niiden miljoonien työläisten ruumiit, jotka kapitalismi on taistelukentillä murhauttanut, ne miljoonat miehet, mitkä imperiaalistinen sota on tehnyt raajarikoiksi, invaliideiksi, sekä nälän aiheuttamien tautien runtelema työväenluokka. Vain sellaisten yhteiskuntaolojen vallitessa, jolloin koko työtätekevä väestö yhteisesti omistaa ja käyttää tuotantovälineitä, jolloin lisäarvo on tuntematon käsite ja jolloin tuotanto ei kohdistu myytävien tavaroiden valmistamiseen, vaan sen tarkoituksena on tyydyttää yhteiskunnan ja sen jäsenten tarpeet, vain tällaisten yhteiskuntaolojen vallitessa ovat rinnan kapitalismin edistyksen kanssa kehittyneet, kasvaneet ja kerääntyneet suuret vaikeudet voitettavissa, ja ihmiskunta saattaa kehittyä edelleen uusia ja yhä täydellisempiä olomuotoja kohti.

Sosialismin voittoa voidaan hidastuttaa, mutta ei estää, sillä kehityksen virta on tullut yhä voimakkaammaksi. Imperialistirosvot sen kyllä käsittävät. Siksi he niin kuumeisesti keräävät voimiaan voittoisaa proletariaattia vastaan, edes joksikin aikaa pelastaakseen kuole-

maan tuomitun järjestelmänsä. Se on kuitenkin jo toivottoman yritystä. Historiallinen kehitys tekee väistämätöntä työtänsä. Mitä sitkeämpi on kapitalistinen vastarinta, sitä väkivaltaisemmaksi tulee murros, työväen vallankumous.

Vallankumous merkitsee työväen vapautumista siitä nylkemisjärjestelmästä, jonka alaisena se on. Mutta tämä vapautuminen käy vain siinä tapauksessa mahdolliseksi, että tuotannonvälineiden yksityisomistus poistetaan ja tuotannonvälineet ja työvoima yhdistetään samoihin käsiin. Ja se voi todellisuudessa tapahtua vain julman, verisen vallankumouksen kautta.

Historiallinen kehitys ei tunne peräytymistä; se etenee lakkaamatta. On näin ollen vain yksi mahdollisuus: työväen on vallattava tuotantovälineet, ei tosin yksilöllisesti, siten että kukin omistaisi esim. sen koneen, jota hän käyttää, vaan yhteiskunnallisesti, siten että koko työtätekevä väestö yhteisesti omistaa ja käyttää kaikkia työssä tarvittavia raaka-aineita ja koneita, rakennuksia, liikevälineitä ja maata, ja yhteisesti käyttää saavutettuja tuloksia hyväkseen. Siinä lyhyesti ohjelma, josta työväenluokan täytyy pitää tinkimättömästi kiinni.

Kun kapitalistinen järjestelmä tuhotaan, aletaan tuottaa vain hyödyllisiä tuotteita, estetään luovien voimien järjetön tuhlaus, teetetään kaikilla työkykyisillä hyödyllistä työtä ja järjestetään tuotanto kullekin alalle tarkoituksenmukaisesti — silloin yhteiset rikkaudet tulevat kasvamaan hämmästyttävän nopeasti ja samalla paranevat ne elinehdot, jotka yhteiskunta voi jäsenilleen taata.

Sosialistisessa yhteiskunnassa tulee olemaan runsaasti tilaa kehitykselle. Luonnon ja yhteiskunnan voi-

mien tullessa yhä paremmin tunnetuiksi, löydetään uusia, yhä käytännöllisempiä, yhä tarkoituksenmukaisempia keinoja ihmiskunnan toimeentulon turvaamiseksi ja edistämiseksi. Sosialistinen yhteiskunta tulee olemaan elävä organismi, elimistö, joka kasvaa, mukaantuu ulkonaisiin olosuhteisiin, kehittyy, voimistuu, täydellistyy.

Kapitalismin vallitessa seisoi ihminen valtavien yhteiskunnallisten voimien edessä voimatonna ja neuvotonna, niinkuin »sivistyksen» lapsuusaikana ukonilman edessä; sosialismin aikana on hän sensijaan pakottava yhteiskunnalliset voimat valtansa alle, käyttävä niitä määräperäisesti ja itsetietoisesti, kuten hän käyttää sähkön voimaa kulettamaan junia, valaisemaan katuja ja huoneita ja lähettämään sanomia paikasta toiseen.

Kun sosialismi ja sosialistinen tuotanto toteutetaan, niin se ei tapahdu suinkaan siksi, että ihmiset olisivat tulleet sanottavastikaan paremmiksi entisestään, vaan sentähden, että taloudellinen ahdinkotila pakottaa siihen, ja sentähden, että se on ainoa tapa, millä köyhälistö voi pelastautua kapitalismin aiheuttamasta kurjuudesta. Kapitalistinen kehitys on tehnyt tämän mahdolliseksi, ja kun työläiset heittävät hartioiltaan vallitsevien yhteiskuntaolojen taakan, vasta silloin lupaukset täyttyvät, mahdollisuudet muuttuvat todellisuudeksi. Vasta yhteiskunnallisten olojen muuttuessa, muuttuvat ihmisetkin paremmiksi, vapautuvat yksityisomistuksen ja kapitalistisen talousjärjestelmän istuttamista ja juurruttamista paheista.

Kapitalismin uusimpia kehitysvaiheita silmäten ja työväen vallankumouksen antamia opetuksia hyväkseen käyttäen, voi Suomen teollisen tuotannon järjestämisestä työväen diktatuurin ensi asteilla esittää:

I.

Yhtä varmasti kuin kilpailu pakottaa kapitalistit liittoutumaan renkaiksi, karteilleiksi, trusteiksi y. m. riistäjien yhtymiksi, joiden avulla harvalukuinen kapitalistiryhmä tulee kaiken tuotannon yksinvaltiaaksi, pakottaen työväenluokan verellään ja hengellään palvelemaan kapitalistien tarkoituksia, yhtä ehdottomasti kapitalismi kehittää ja kasvattaa kumouksellisen proletariaatin, joka tuhoaa kapitalistisen talousjärjestelmän ja luo tilalle sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän.

II.

Tämän yhteiskuntajärjestelmän välttämättömänä edellytyksenä on yhteiskunnallinen vallankumous ja proletariaatin diktatuuri, s. o. proletariaatin toimeenpanema sellainen valtiollisen vallan valtaaminen, mikä tekee sille mahdolliseksi kukistaa kaiken riistäjain vastustuksen.

III.

Kapitalismi on Suomessa jo niin kehittynyttä ja keskittynyttä, että sen luomat merkitsevimmät tuotannon ja vaihdon välineet voidaan ottaa yhteiskunnan huostaan, ja vähemmän kehittyneitä aloja taas yhtenäisen, suunnitelmanmukaisen työväen vallan aikana kehittää paljon nopeammin ja täydellisemmin kuin mitä kapitalismi konsanaan voisi tehdä.

IV.

Vain proletaarinen, kommunistinen vallankumous, sitä seuraavine sosialistisen tuotannon järjestelyineen, voi pelastaa Suomen työväen siitä umpikujasta, mihin imperialismiksi kehittynyt kapitalismi ja imperialistinen sota on sen saattanut. Millaisia lienevätkään vallankumouksen esiintyöntämät vaikeudet, miten raskaita ja pitkäaikaisia taisteluja saataneenkin kestää, miten paljon ja kalliita uhreja ne vaativatkin, — niin köyhälistön lopullinen voitto on sittenkin välttämätön.

V.

Proletariaatin diktatuurin perustehtäviä on kapitalistisen omaisuuden pakkoluovuttaminen, s. o. kaikkien tehtaiden, rautateiden, pankkien, laivojen ja muiden tuotannon ja liikenteen välineiden siirtäminen sosialistisen Neuvostotasavallan omaisuudeksi — mikä asiallisesti merkitsee kaikkien työläisten yhteisomistusta —, ja kaikin keinoin tapahtuva huolehtiminen maan tuotannollisten voimien kohottamisesta.

VI.

Suomen Neuvostotasavallan taloudellisen politiikan perustehtäväksi on asetettava välttämättömien teollisuustuotteiden valmistus, sillä sen onnistumisesta riippuu viime kädessä koko kumouksen kohtalo. Siihen todelliseen tilaan katsoen, minkä kapitalismi jättää perinnöksi kumoukselliselle proletariaatille, — kun puuttuu ylipäänsä kaikkia teollisuustuotteita, raaka-aineista kuljetusvälineihin asti, — on ehdottomasti asetettava vaati-

mukseksi, että teolliseen tuotantoon kiinnitetään heti kumouksen ensi hetkestä lähtien mitä vakavinta huomiota.

VII.

Yhteiskunnallistetun teollisuuden järjestävän koneiston tulee nojautua ensi sijassa teollisuustyöväestöön, joka tulee olemaan työväen vallankumouksen kantajoukkona. Yhä perusteellisemmin ja voimakkaammin on tehtävä kumouksellista valistustyötä, jotta yhä lukuisammat työläisjoukot vapautuvat ammattikunnallisesta ahdashenkisyydestä ja sen mukaisesti omaksuvat vallankumouksen, siitä johtuvine toimenpiteineen, ei minään ammatti- tai ryhmäharrastuksena, vaan koko työväenluokan etujen valossa.

VIII.

Kumouksellisen proletariaatin teollista tuotantoa johtava koneisto on ammentava voimansa välittömästi tehtaasta. Koko tuotannon johto on oleva työläisten varmoissa käsissä, ei kuitenkaan käsitettynä siten, että asioita hoidettaisiin ja johdettaisiin välittömästi yleisten kokousten päätöksillä, vaan tiiviisti keskitetyn johdon kautta, mikä johto on kaikesta toiminnastaan vastuunalainen kumoukselliselle työväestölle. Vain keskitetty työväenvalta voi taistelujen tuoksinassa johtaa suotuisiin tuloksiin.

IX.

Kansantalouden vaatimien moninaisten tehtävien suoritus ja menestyksellinen johto ei ole muuten mahdol-

linen kuin pitkälle kehitetyn työnjaon sekä huolellisen neuvonta- ja tarkkailutyön kautta. Ellei kukin johtaja tunne työalaansa ja sen rajoja, joita ulommaksi ei saa mennä, ellei hän tiedä miten asiat kunakin hetkenä mil-läkin osalla ovat, ellei hän siis tunne alaansa kokonaisuudessaan ja sen yksityisiä osia, niin kunnollinen keskitetty johto ei ole mahdollinen.

X.

Kapitalistisen talousjärjestelmän tuhoutuessa voidaan tuotannolliset voimat uudistaa ja saada ne jatkuvasti kehittymään sekä siten sosialistista tuotantotapaa lujittaa vain työläisten toverillisen kurin, heidän mahdollisimman suuren itsetoimintansa, vastuunalaisuuden tunnon ja tuotannon työn suhteen toimeenpannun mitä ankarimman keskinäisen kontrollin perusteella. Tämän saavuttaminen vaatii sitkeätä, järjestelmällistä työtä. Kun tuotantovälineiden yksityisomistus saadaan poistetuksi ja sosialistisille perusteille rakentuva tuotanto luoduksi, niin laajat työläiskerrokset tulevat omakohtaisesti näkemään, että heidän hyvinvointinsa taso riippuu yksinomaan heidän oman työnsä kurinalaisuudesta.

XI.

Tuotannollisten voimien kehittäminen vaatii kapitalismilta perinnöksi jäävää tieteen ja tekniikan saavutusten käyttämistä, ja kun työväenluokalla ei ole ollut riittävästi tilaisuutta tieteisiin perehtymiseen, on käytettävä apuna porvarillisia asiantuntijoita.

XII.

Vaikka pyrkimyksenä onkin mahdollisimman nopea siirtyminen kaikesta työstä maksettavan palkan yhtäläisyyteen ja sitten täydelliseen kommunismiin — jolloin kukin tulee saamaan tarpeittensa mukaan —, ei työläisten Neuvostovalta kuitenkaan voi toteuttaa tätä palkan yhtäläistytämistä hetkellä, jolloin otetaan ensimmäisiä askeleita kapitalismista kommunismiin siirtymiseksi. Spesialisteille ja erikoisavuja omaaville on toistaiseksi maksettava keskinkertaista korkeampia palkkoja.

XIII.

Käytännöllinen, työpaikalla suoritettava työnjohto muodostuu työväen vallan aikana teollisessa tuotannossa tärkeäksi ja paljon merkitseväksi kysymykseksi. Työnjohtajalle asetetaan suuret vaatimukset. Ei riitä yksistään tavallisessa mielessä asetetut vaatimukset, alan hallitseminen, tavalliset ammattitiedot, vaan täytyy — voidakseen kumouksen synnyttämänä murroskautena menestyksellä toimia — olla myöskin poliittisesti siivistynyt, jotta osaa asianmukaisesti työväestöön suhtautua. Kykeneviä, kommunistisia työnjohtajia on kuitenkin perin vähän, joten niitä on varta vasten kasvatettava sitä varten kehittävän erikoisopetuksen kautta.

XIV.

Työläisten työ- ja palkkaehdot tulevat vielä työväen vallan aikana — etenkin sen ensi asteilla — vaatimaan melkoista huomiota puoleensa. Välttämättömyystavarain niukkuus ja rahan arvon laskeminen pitävät palkkakysy-

myksiä useasti vireessä. Mutta ne ovat tällöin vain keskinäisiä järjestelykysymyksiä, jonka takia niiden käsittelystä ja päättämisestä voidaan sopia samassa työläisjärjestössä, tarvitsematta sitä varten ylläpitää itsenäisiä ammatillisia järjestöjä, järjestöjä, jotka ovat perustetut taistelujärjestöiksi kapitalismia vastaan.

XV.

Kun päämäärästään tietoinen, historiallisen vastuunalaisuutensa tunteva työväenluokka järjestää teollista tuotantoa, pitäen silmällä vain kokonaisuutta, kaikkien työtätekevien tarpeita ja vaatimuksia, jolloin työskennellään vain ajanmukaisimmissa tehtaissa ja parhaimmilla käytettävissä olevilla työvälineillä hyödyllisiä tuotteita valmistaen, jolloin uudet keksinnöt, teknilliset parannukset ja parhaat työmenetelmät heti tunnetuksi tultuaan yleistetään ja niiden tuottama hyöty joutuu kaikkien työtätekevien hyväksi, ei ole oleva kaukana se aika, jolloin työtätekevä väestö vain ikäänkuin pahana unena muistelee kapitalismia ja sen työväenluokalle aiheuttamia kärsimyksiä.
